Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 211 (13925) | 1972 оной сентябриин 7, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...гэн хэрэглэлэй эд ...раа ехээр гаргаха, ...нарыень ...йжаруулха

Н. ПИВОВАРОВ,
...дай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ

...XXIV съезд юһэдэхи ...дэ оронойнгоо экономи...нхи хүгжэлтын шэглэл ...одоо. социалис үйлэд...рдан түргэнөөр хүгжөө...г урыень дээшэлүүлһэ...-техническэ дэбжэлтэ ...й, ажалай бүтээсэ дээ...түргэдхэһэнэй үндэһэ ...совет арадай мате...болон культурна байда...һайжаруулха гэһэн гол ...оипан байна.

...мэ зорилго табиха зуу...адай салин хүлһэ, ол...е дээшэлүүлхэ, гэр бай...даа наймаанай, ниитын ...ой, ажаһуудалай хан...редприятинуудые, үхи...д, ясли, клубуудые, ...болон социально ажа...культурна бусад эмхи ...ые олоор бариха та...эмжээ ябуулга хараа...нээ бэелүүлжэ байна.

...ной хэрэглэлэй эд ба...р бүтээн гаргаха, ...ыень олошоруулха, ...ь һайжаруулха гээшэ ...ай ажабайдал һайжа...гэ шухала хэмжээн бо...

...илгосотой. Ажалшадай ...н хүлһэ абалгын дээ...амта, тэдэнэй худалдан ...дабари улам ехэ боло...ь дээшэлнэ ха юм. Эд ...алалгын жэл ерэхэ ...жэ байһаниинь энээ...эршэлэн харуулна.

...эдэ, нёдондо манай ...да ажаһуугшадта 1965 ...асуулхада телевизор ...радиотовар 1,4 дахин, ...к–3,1 дахин, автомо...мебель—1,5 дахин ...ааа хунар, мяхан ба ...родукт 1,7, һүн, һүнэй ...1,8, кондитерскэ зүйл ...н ехээр наймаалагдаа.

...алтын иимэ ехэ бай...рэглэлэй эд бараа ху...а эрилтэ хүсэдөөр хан...

...е парти, совет правите...глэлэй эд бараа олоор ...аха тухай саг үргэл...ал хандуулна. Нёдон...й ЦК, СССР-эй Ми...й Совет «Үргэн хэрэг...бараа бүтээн гаргалгые ...ань хүгжөөхэ хэмжээ...» тухай тогтоол бата...байгаа. Иимэ зүйлнүү...э фабрика, заво...ха, хуушануудыень ...айгуулха гэжэ хараа...стерство, захиргаанууд, ...элгын болон проект...торско организацинууд ...агшадай ургажа бай...хангамаар хэрэглэлэн ...эй эд бараа бии бол...н гаргалгые эмхидхэхэ ...уялгалагдаһан байна. ...ые, хубсаһа хунар, гу...трикотаж нэхэлгые, ...холодильник, радио...убсаһа угаадаг маши...автомобиль бүтээлгые ...оруулха- зорилго табиг...

...орилго бэелүүлхэ ша...бии байгаа арга болом...үсэдөөр хэрэглэхэ шу...арга министерство, ...область бүхэндэ, го...рияти бүхэндэ бии, — ...И. Брежнев партиин ...дээрэ хэлэһэн байна. ...еспублика, нютагай...шленность, илангаяа ...но-республиканска мэ...риятинууд бага бэшэ арга боломжонуудтай. Республикымнай предприятинууд тэдэнээ хэрэглэн, үнгэрһэн табан жэлэй үедэ 282 миллион түхэригэй, 1965 онойхиһоо 1,4 дахин ехэ хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээгээ һэн.

Эдэ зүйлнүүдэй олонхинь, жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын авиазаводой бүтээдэг хубсаһа угаадаг машинанууд, «Электромашина» заводой электрокипятильнигууд, Кировэй нэрэмжэтэ заводой шаажан гүйлгэһэн амһарта. мебельнэ, модо болбосоруулдаг промышленностнин болон бусад предприятинуудта хэгдэдэг зүйлнүүд республикаһаа гадна ондоо тээ наймаалагдана.

Партиин обком болон республикын Министрнүүдэй Совет юһэдэхи табан жэлэй хугасаада хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргаха ехэ программа хараалба. 1970 онойхиһоо 1,5 дахинһаа олон, тиигэжэ 1975 ондо 421,5 миллион түхэригэй эд бараан бүтээгдэхэ юм.

Мебель, хөөбэри-үдэһэнэй зүйлнүүд, шаажан гүйлгэһэн амһарта, кухниин, столово приборнууд, сувенир, арһаар хэгдэһэн галантерейнэ зүйлнүүд, арһан гутал болон бусад эд бараа олоор бүтээн гаргаха асуудалда онсо анхарал хандуулагдана. Зарим эдэ зүйлнүүд 1970 онойхиһоо 2—3 дахин ехээр бүтээгдэхэ гэжэ багсаагдана.

Табан жэлэй туршада шэнэ зүйлэй олон продукци бүтээгдэхэ ёһотой. Судна бүтээлгын завод ерэхэ жэлһээ хоолой болон батарейнүүдтэй дулаасуулгын котелнуудые хэжэ эхилхэдэнь, хүдөө тосхонуудтахи, мүн городой зарим байрануудые дулаасуулха түхеэрэлгэ бии болохо. «Электромашина» завод электрочайнигуудые хэхэ юм. Электробритвэ прибор бүтээлгын заводто хэгдэхэ болоо. «Забайкаллес» комбинадай болон дотоодын хэрэгүүдэй министерствын мебелиин предприятинууд гоё һайхан, тэрэ тоодо елэгэр мебель, унталгын болон таһалгын гарнитур бүтээхэ. Эб хэгдэмэл креслэ, хүүгэдэй орон, качалка «Теплоприбор» заводто. суурга, үнгэтэ шудхалаагаар сувенир, кухниин хутага гэхэ мэтэ локомотив-вагон заһабарилгын заводто хэгдэхээр хараалагдаа.

Нарин сэмбын фабрика, авиационно, шэлэй заводууд, республикын бусад предприятинуудта хэрэглэлэй шэнэ эд бараан бүтээгдэхэ байна.

Промышленна аргаар буйлуулагдадаг эдеэ хоолой зүйлнүүд — мяхан, мяханай продукт, һүнэй продукци, загаһанай, унда харяаха зүйлнүүд. пивэ, кондитерскэ, макароно зүйлнүүд, овощ болон бусад консервэ үйлэдбэрилгэ горитой ехээр дээшэлхэ, ассортиментнь олошорхо юм.

Гүрэмнай хэрэглэлэй эд бараа бүтээхэ хэрэгтэ ехэ капитальна һомололго, материальна зөөри зорюулна. Юһэдэхи табан жэлэй хугасаада үнгэрһэн табан жэлэйхиһээ 4—5 дахинһаа ехэ капитальна һомололго эдеэ хоолой, мяха-һүнэй промышленностиин предприятинуудые хүгжөөлгэдэ үгтөө. Хүнгэн промышленностьда капитальна һомололго 10 дахин дээшэлхэ. Энэ мүнгэн зөөреэр шэнэ предприятинууд баригдаха, хуушан завод, фабрика, цехүүд шэнэдхэн байгуулагдаха.

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

Үбһэ хуряалга үргэлжэлһөөр...

Галсан Очиров дүршэл ехэтэй луговод юм. Тэрэ мүнөө жэл 360 гектар сабшалан уһалжа, ногоо яһала ургуулаа. Ургаса хуряалгын үедэ энэ луговод Хүрбын совхозой комсомол-залуушуулай звено ударидажа. 1200 центнер һайн шанартай үбһэ хуряажа абаа. Ингэжэ түсэбөө дүүргэһэн залуушуул үшөө 300-гаад центнер үбһэ хуряаха уялга абаад, оролдосотой шударгыгаар ажаллажа байна.

Гадна тус совхозой Шагдар Будаев, Афанасий Иванов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд хараалагдаһан түсэбөө үлүүлэн дүүргээшье һаа, ниитынгээ малда тэжээл бэлэдхэжэ үргэлжэлһөөр.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.

Хори.

Захааминай аймагай Санагын совхоздо Антонида Бандеева. Цыбик-Ханда Николаева гэгшэд эрхим малшад гэжэ суутай юм. Эдэнэр энэ жэлдэ 170 хашараг, буруу даажа абанхай. СССР-эн байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөндэ абаһан уялгануудаа нэрэтэй турэтэйгөөр дүүргэхэ гэжэ тэдэнэр шадамараар ажаллана. Сүүдхэдээ толгой бүринин 900 грамм нэмэлтэ шэгнүүр туйлаха уялга абаһан эдэ малшад 1000 грамм нэмэлтэ шэгнүүр туйлажа, ажалай һайн дүн харуулба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: малшад А. Бандеева (зүүн гарһаа) ба Ц-Х. Николаева.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

СИЛОСЭЭ ДАРАЖА ЭХИЛЭЭБДИ

Ажахымнай хүдэлмэришэд нарата сэлмэг үдэрнүүдтэ шадаал һаа ехээр үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абаха зорилго урдаа табинхай ажаллажа байна. Һаянай байдалаар манда 8000 гаран центнер һайн шанартай үбһэн хуряагдаа. Байгша ондо манай «Байкал» учхоз адууһа малдаа 350 тонно сенаж бэлэдхэжэ абаха байһан һаа, хараалһан түсэбһөө гадуур 140 тонно шэмэ ехэтэй тэжээл дараа. Мүн манда 50 тонно витамин ехэтэй ногооной гурил татагдаа.

Механизаторнууднай кукурузаяа силостэ хуряажа эхилэнхэй. Ажахымнай түрүү механизаторнууд Валерий Дрюгин, Николай Тюрин, Роман Переведенков, Георгий Астраханцев гэгшэд силос даралгада ажаллана. Мүн кукурузын набша намаа зөөлгэдэ автомашинын жолоошод Д. Дондопов, С. Булаков болон бусад үдэрэй туршада 30 эрьесэ хэжэ, халаанайнгаа даабарние үлүүлэн дүүргэнэ.

Кукурузаяа групповой аргаар хуряанабди. Эндэ ажаллажа байһан оньһон техникэдэ техническэ харууһалга һайнаар хэгдэдэг, тоһо түлишөөр таһалгаряагүй хангагдана.

С. ХАЛТУЕВ,
«Байкал» учхозой партбюрогой секретарь.

ХАБАЯА ТУРШАЯЛ, ХОНХОЛЫНХИД

Агротехническэ заабариин ёһоор таряа хуряалгаяа үни хада эхилээд, мүнөө үедэ хахадлажа байха һэмди.Тэед зундаа гал гасуур байһанһаа уламжалан таряан жэгдэ бэшээр эдеэшээ. Тиимэһээ ойн баярта жэлэйнгээ ургаса хуряалгада нэгэ бага хожомдожо орообди. Мүнөө тракторна дүрбэн бригадымнай үргэн ууҗам полинууд дээрэ хуряалгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Сагай уларилай хэды бэрхэтэй байбашье, орооһото ургамалнууднай һайнаар ургаа. Оролдожо ургуулһан таряагаа гээлтэ хоролтодо оруулангүй, түргэнөөр, һайн шанартайгаар хуряажа абаха, нэн түрүүн гүрэндэ орооһо тушааха түсэбөө сүм дүүргэжэ, ерэхэ жэлэй ургасада хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэ хаажа абаха, адууһа малдаа нилээд ехэ хэмжээнэй талха таряа бэлэдхэхэ гэһэн нэгэл зорилготойгоор колхознигууднай эдэ үдэрнүүдтэ ажаллажа байна.

Графигай ёһоор үдэр бүри ажахыда 510 гектарай тарян хадагдажа, 405 гектарай баал суглуулан сохигдохо зэргэтэй юм. Сентябриин 1-нэй байдалаар, 1.474 гектар таряан сабшагдаад, 300 гаран гектарай баалнууд суглуулан сохигдоод байна. Һүүлэй үдэрнүүдтэ һэтэ ороһон хура бороо баалнуудые суглуулан сохилгодомнай зарим тэды һаад ушаруулба. Гэбэшье наратай сэлмэг үдэрнүүдэй час, минута бүхэниие шадамараар хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ талаар эмхидхэлэй, ойлгуулалжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдана.

Хуряалгын түрүүшын үдэрһөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ Д. М. Полянскиин хүтэлбэрилдэг тракторна дүрбэдэхи бригадынхид бусадһаа шалгарна. Зарим бэрхэ комбайнернууд горитойхон амжалта туйлана. Жэшээнь, үнинэй комбайнернууд Б. И. Кабаев, М. Ф. Варфоломеев, Ф. И. Петряков болон бусад халаанайнгаа даабари хоёр дахин шахуу үлүүлэн дүүргэнэ.

Манай колхозойхид хүршэ хонхолынхидой үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, тэдэнһээ гээгдэхэгүй гэжэ шиидээ. Таряа хуряалга урда мэтэ поточно аргаар хэгдэнэ. Бухы таряагаа хүдэлмэриин 20 үдэртэ сүм хуряажа, һолоомо һүрилэлгэ, намарай паар хахалалгые нэгэн доро үнгэргэхэбди. Бухы таряанай 99 процентнь амяарлан хуряагдаха.

Комбайнернууд, жолоошод, трактористнар болон хуряалгада хабаадаһан хүн бүхэн хэһэн ажалайнгаа салин түлбэритэй, урмашуулгын гуримтай танилсанхай. Жэшээнь, «ЖВН-6» түхэлэй жатка шагтагалһан «СК-4» комбайнаар үдэртөө 25 гектар таряа хадаха даабаря комбайнер дүүргэбэл, 9 түхэриг абаха зэргэтэй. Тиихэдэ баалнуудые суглуулан сохиходоо түлбэринь хуряагдаһан центнер ороонһоной хэмжээгээр түлэгдэхэ. Эндэ гектар бүриин ургаса анхаралда заатагүй абтаха. Гектар бүриһөө 5 центнер ургасатай полиин центнер бүхэндэ 13 мүнгэн, 10 центнер ургасатай газарһаа центнерэй түлөө 8 мүнгэн, арбанһаа дээшэ центнер ургасатай талмайн центнер бүридэ 6 мүнгэн түлэгдэхэ. Хэрбээ комбайнерай даабаря үлүүлэн дүүргээд байгаа һаань, түлбэринь 50 процентээр дээшэлхэ. Хуряалгада олоһон салин хүлһэнэйнь 50 процентнь мүнгөөр, үлэгшэ хахадынь орооһоор түлэгдэхэ. Таряанайнь үнэ сэн худалдан абалгын сэнтэй адли байха юм. Комбайнерай туһалагшын түлбэри комбайнерай салингай 75 процентнь байха зэргэтэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ колхознай гектар бүриһөө 19 центнер таряа хуряажа, бухыдөө 95.946 центнер орооһо амбаартаа оруулһан юм. Гүрэндэ 25000 центнерынь худалдажа, түсэбөө 155,5 процентээр дүүргээ һэмди. Мүнөө жэлдэ гектар бүриһөө 12—13 центнер, зарим участогһаа 17—18 центнер ургаса абтаха байна. Гүрэндэ 16.000 центнер таряа худалдаха түсэб заатагүй үлүүлэн дүүргэгдэхэ. Даабариһаа гадуур дээшэлүүлэгдэһэн сэнгээр хэдэн мянган центнер таряа заатагүй худалдахаар шиидэнхэйбди. Тиигэжэ Эхэ оронойнгоо амбаарта шадаал һаа ехэ таряа тушаахые оролдохобди. Тохёолдоод байһан мүнөөдэрэй байдалые колхознигууднай һайн ойлгонхой —

К. БЕЛОУСОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой түрүүлэгшэ.

МОДО БЭЛЭДХЭЛГЭДЭ—ТҮРҮҮ ТЕХНОЛОГИ

СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна семинар-зүблөөн Улаан-Үдэдэ үсэгэлдэр нээгдэбэ. Энэ семинар-зүблөөн министерствын, ой модоной ажахын, ой модоной болон модо болбосоруулгын промышленностиин түбэй болон Буряадай научно-техническэ бүлгэмэй үүсхэлээр зарлагдаһан байна. Модо бэлэдхэлэй, болбосоруулгын нэгэдэл, комбинадууд, трестнүүдэй, СССР-эй ой модоной, модо болбосоруулгын промышленностиин министерствын, научно-техническэ бүлгэмүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, манай республикын леспромхозууд, модо болбосоруулгын предприятинуудай, партийна, ажахын зарим хүдэлмэрилэгшэд энэ семинар-зүблөөндэ хабаадалсана.

Партиин Буряадай обкомой секретарь **К. М. Продайвода** эхэ оронойнгоо зүг бүхэнһөө Улаан-Үдэдэ ерэһэн нүхэдтэ республикынгаа хүгжөөлтын түүхэ тухай богонёор хөөрэжэ, семинар-зүблөө нээһэн байна.

Модые ута зандань томо багсаар түмэр замай харгыгаар, автотранспортаар шэрэжэ, хэрэглэгшэдтэнь хүргэхэ түрүү технологи, оньһожоруулагдамал доодо складуудай хүдэлмэриин түрүү дүй дүршэл тухай асуудал эндэ зүбшэн хэлсэгдэнэ.

Семинар-зүблөөндэ хабаадагшад түрүүшын үдэр Хандагатайн леспромхоздо ошожо, эндэхи оньһожоруулагдамал доодо складай автомат шахуу лининуудэй хүдэлмэритэй танилсаа. Тэндэһээ Буряадай мебелиин, модо болбосоруулгын комбинат ерэжэ, түмэр замаар ута зандаа томо багсаар эндэ хүргэгдэһэн модые тушаан абаха, болбосоруулха хүдэлмэритэйнь танилсаһан байна. Эдэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд зүблөөндэ хабаадагшадта үйлэдбэри түхайгаа хөөрэжэ үгэһэн байна.

Мүнөөдэр семинарта хабаадагшад Баргажанай адагтахи порт, эндэ модые сигара болгон холбоод, далайгаар урадхуулха технологи, мүн ашаа шэрэлгын Баргажанай харгы барилга, ашаглалгын түрүүшын алхам хараха юм. Үглөөдэр Байгалай модоной баазын дүй дүршэлтэй танилсаха.

Эндэ хэдэн элидхэл зүбшэн хэлсэгдэхэ юм. Байгал далайгаар, ашаа шэрэлгын харгыгаар модые ута зандань томо багсаар шэрэжэ, хэрэглэгшэдтэнь хүргэхэ, мүн оньһожоруулагдамал доодо складуудые хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдээр бариха дүй дүршэл тухай элидхэл «Забайкаллес» комбинадай начальник **А. И. Кораблев** хэхэ. Доодо складуудые түргэн аргаар бариха, модо бэлэдхэлэй үлэгдэл, хаядаһа, муу шанартай модо хэрэглэхэ онол арга тухай элидхэлые ЦНИИМЭ-гэй директорой орлогшо **П. Э. Тизенгаузен** хэхэ байна. «Свердлеспром» нэгэдэлэй главна инженер **И. А. Осипов** модые ута зандань томо багсаар шэрэжэ, хэрэглэгшэдтэнь хүргэхэ дүй дүршэл тухай элидхэлые, энэ нэгэдэлэй Афанасьевска леспромхозой доодо складуудые үргэлжэдэнь оньһожоруулһанай экономическа ашаг үрэ тухай элидхэл энэ леспромхозой главна инженер **П. Н. Вакула** хэхэ юм. ВНИПИЭИ-гэй леспромой директор **В. М. Шлыковэй** модые ута зандань томо багсаар шэрэлгын экономическа ашаг үрэ тухай элидхэл шагнагдаха байна.

Эдэ элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр дурадхал, зууршалганууд баталан абтаха.

...ЛОПОК ТАРИДАГ РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ ...ТИЙНО-АЖАХЫН ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААН

...ок таридаг республи...й партийна, Сове...ажахын хүтэлбэрил...эрилэгшэдэй, хү...хын мэргэжэлтэдэй ...сентябриин 5-да ...хотодо болоо. ...КПСС-эй ЦК-гай Ге...секретарь нүхэр ...ежнев, союзна рес...уудай компарти...ЦК-нуудай нэгэдэхи ...рьнар нүхэд Ш. Г. ...Г. А. Алиев, Т. У. ...ев, Д. Р. Расулов, ...пуров, республика...инистрнүүдэй Со...үүлэгшэнэр нүхэд ...удайбердыев, А. Н. ...А. С. Суюмбаев, ...харов, союзна рес...уудай компартинуу...нуудай секретарь...республикануудай ...үүдэй Соведэй ...энэрэй хүдөө ...талгар орлог...хүдөө ажахын ...нүүд, партиин об...й нэгэдэхи секре...д, облгүйсэдкомуу...гэшэнэр, Узбегэй ...партиин райкомуу...омуудай секретарь...промышленностиин, ...ажахын эмхинүүдэй, ...эй органуудай хү...эгшэд хабаадаба.

...эдэй суглаан хло...алгын шухала асуу...дые, хүдөө ажахын ...ри амжалтатайгаар ...дын түлөө, хлопок болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые худалдалгаар гүрэнэй үмэнэхи уялгануудаа дүүргэхын түлөө хлопогшодой ба хүдөө нютагуудай бүхы ажалшадай социалис мүрысөө хүтэлбэрилгын талаар партийна, соведүүдэй ба ажахын органуудай бэелүүлхэ зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев сугларагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, суглаан дээрэ ехэ үгэ хэлэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар нүхэд Ш. Р. Рашидов, Г. А. Алиев, Д. Р. Расулов, Т. У. Усубалиев, М. Н. Гапуров, Ж. Ш. Шаймерденов, К. А. Ахмедов, С. М. Тайров, И. Х. Мусин, К. К. Камалов гэгшэд үгэ хэлээ.

Хлопок таридаг республиканудай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан гүрэндэ хлопок худалдалгаар ехэ уялгануудые абаба. Суглаанда хабаадагшад хлопок хуряалга амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө, сэбэрлэгдээгүй хлопок, тэрэшэлэн хүдөө ажахын бусад продуктнуудые гүрэндэ худалдаха уялгануудаа дүүргэхын түлөө социалис мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уряатайгаар Узбегэй, Казахай, республиканудай бүхы хлопок ургуулагшадта хандаба. Партийна организацинууд, соведүүдэй ба ажахын зурганууд, колхозууд болон совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, хүдөө тосхоной бүхы ажалшад ажалай шэнэ амжалтануудые туйлажа, арад бүгэдын агууехэ һайндэрые — СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе тэмдэглэхэ, КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө совет арадай ниитэ тэмсэлдэ хубитаяа ехээр оруулха гэжэ этигэдэт байһанаа эдэнэр элирхэйлэн мэдүүлээ.

Нүхэр Л. И. Брежнев партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаанай һүүлээр партийна, соведүүдэй хүдэлмэриин ба ажахын байгуулалтын зарим асуудалнуудаар республикын партийна, соведүүдэй органуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдөө.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Москва бусахаяа сентябриин 5-да Ташкентһээ мордобо. Нүхэр Л. И. Брежневые КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов, Азербайджанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Г. А. Алиев, Каргизэй КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Т. У. Усубалиев, Таджикистанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Д. Р. Расулов, Туркменистанай КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь М. М. Гапуров, Узбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Д. Худайбердыев, Азербайджанай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Ибрагимов, Киргизэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. С. Суюмбаев, Таджигай ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. К. Кахаров, Туркмениин ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Б. Ф. Бурашников, Узбекистанай КП-гэй ЦК-гай бюрогой гэшүүд, республикын министрнүүд, партиин обкомуудай секретарьнар, облгүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэр, бусад партийна, соведүүдэй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд аэродром дээрэһээ үдэшэбэ.

Нүхэр Л. И. Брежнев Москвадаа бусажа ерээ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев Казахстанда, Сибириин хизаарнууд болон областьнуудаар, тэрэшэлэн Узбекистанда аяншалһанай һүүлээр, сентябриин 5-да Москвадаа бусажа ерээ.

ҮНЭН, ХАНИ ХАЛУУН ОРШОН БАЙДАЛДА

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). КНДР-тэ ерээд байһан КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев түрүүтэй КПСС-эй делегациин, ТПК-гай ЦК-гай Политическэ комитедэй гэшүүн. ТПК-гай ЦК-гай секретарь Ким Дон Гю түрүүтэй ТПК-гай делегациин хоорондо сентябриин 4—5-да хөөрэлдөөнүүд болоо.

КПСС-эй ба ТПК-гай хоорондын харилсаае хүгжөөлгын, партийна харилсаа холбооной асуудалнуудые хоёр талынхид хани халуун оршон байдалда зүбшэн хэлсэһэн, партийна хүдэлмэриин дүй дүршэл халан абалсаһан, хоёр талые һонирхуулдаг бусад асуудалнуудые зүбшэлһэн байна.

ПХЕНЬЯН. (ТАСС). Корейн Ажалай партиин ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй Министрнүүдэй кабинедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен ТПК-гай уряалаар КНДР-тэ айлшалжа байһан КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев түрүүтэй КПСС-эй делегацитай сентябриин 5-да уулзаа. Совет партийна делегациин бүридэлдэ КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн. КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь Н. Б. Банников. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн. КПСС-эй Камчаткын обкомой нэгэдэхи секретарь Д. И. Качин, КПСС-эй ЦК-гай пропагандын таһагые даагшын орлогшо Ю. А. Скляров гэгшэд ороно.

Нүхэр Ким Ир Сен, совет партийна делегациин гэшүүд партийна харилсаа холбооной, партийна хүдэлмэриин дүй дүршэл халан абалсалгын асуудалнуудаар, мүн хоёр талые һонирхуулдаг бусад асуудалнуудаар хөөрэлдэбэ.

Үнэн сэхэ, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөөндэ Корейн талаһаа ТПК-гай ЦК-гай Политическэ комитедэй гэшүүн, ТПК-гай ЦК-гай секретарь Ким Дон Гю, ТПК-гай ЦК-гай гэшүүн, ТПК-гай ЦК-гай Уласхоорондын таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо Ким Ен Нам, ТПК-гай бусад харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд хабаадаба.

Сталинградай баатаршалгада зорюулагдана

ВОЛГОГРАД. (ТАСС). Дайнда хабаадаһан совет-француз ветерануудай, эсэргүүсэлтын хүдэлөөндэ хабаадагшадай, тэрэшэлэн хоёр ороной олониитын уулзалга Сталинградтахи байлдаануудай 30 жэлэй ойдо зорюулагдажа, баатар хотодо нээгдээ.

«Франци—СССР» гэжэ бүлгэмэй президент, урдын министр Р. Шмитлен түрүүтэй француз делегаци Волгоградта ерэнхэй. Делегациинь бүридэлдэ сэрэгэй дарганар, эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэд ба хабаадагшад, фашист концлагерьнуудта хаагдаһан хүнүүд бии.

Дайнай ветерануудай Советскэ комитедэй түрүүлэгшэ, армиин генерал П. И. Батов, «СССР—Франци» гэжэ бүлгэмэй президент, СССР-эй АПН-эй академик А. Н. Леонтьев болон бусад үгэ хэлэхэдээ, Сталинградай баатаршалга — түбхын түрүүндэ бүхы совет арадай, СССР-тэ ажаһуудаг бүхы үндэһэ яһатадай, арад үндэһэтэдэй баатаршалга мүн гэжэ тэмдэглэбэ.

Баряанда байгшадые СССР-тэнь бусааха француз миссиин начальник байһан полковник Р. Маркье үгэ хэлэхэдээ, Волгоградтахи уулзалга Европын аюулгүй байдал бэхижүүлгын шухала шата болохо, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал тогтоолгын хэрэгтэ туһа хүргэхэ гэжэ этигэдэг байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

Францийн сэрэгэй түүхэшэн, генерал Ф. Гамбьез Сталинградтахи байлдаануудай угаа ехэ удха шанар тухай хэлээ.

(ТАСС).

Бэрхэ бэлигтээй конкурс

Эстрадын артистнуудай бүхэсоюзна табадахи конкурс үнгэргэхэ тухай СССР-эй Культурын министерство соносхобо. Энэ мүрысөөн һүүлэй жэлнүүдтэ эстрадна искусствын талаар туйлагдаһан амжалтануудые олоороо шалгажа үзэхэ харалга болохо, тиихэтээ хамта бэлигтэй бэрхэ залуу гүйсэдхэлшэдые элирүүлхэ, союзна республиканудай мастернуудай дүй дүршэлөө халан абалсалгадань туһа хүргэхэ болоно.

Тус конкурс долоон жанраар (уран гоёор хэлэлгын, конферансын, дуунай-инструментальна, арадай хүгжэмэй инстриментнүүдээр наадалгын, хореографиин, эстрадно-циркын ба оригинальна) үнгэргэгдэхэ. Мүнөө сагай темээр совет авторнуудай бэшэһэн зохёолнууд конкурсын программада оруулагдаа. Совет соёлой элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшадһаа бүридэһэн жюри конкурсдо хабаадагшадай хаба шадабарие сэгнэхэ.

Лауреадуудта барюулагдаха гурбан шан тогтоогдоо: нэгэдэхинь 300 түхэригэй, хоёрдохинь — 200 түхэригэй, гурбадахинь — 100 түгэй.

А. Дэвис — Ленинградта

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Америкын олониитын мэдээжэ ажал ябуулагша, США-гай Коммунис партиин ЦК-гай гэшүүн Анджела Дэвис Ленинградта ерэһэн түрүүшынгээ үдэр революциин штаб — Смольнодо хүрөө. КПСС-эй Ленинградска обкомой нэгэдэхи секретарь Г. В. Романовтай хөөрэлдөө.

Удаа тээнь хүндэтэ айлшад Смольнын актова залда орожо хараба.

ҮРГЭН ХЭРЭГЛЭЛЭЙ ЭД БАРАА ЕХЭЭР ГАРГАХА, ШАНАРЫЕНЬ ҺАЙЖАРУУЛХА

(Түгэсхэл. Эхининь 1-дэхи нюурта).

Жэлдэ 3,6 миллион паар гутал оёхо, 8,5 миллион трикотаж зүйлнүүдые нэхэхэ шадалтай гуталай болон трикотажна ехэ фабриканууд республика доторнай баригдажа эхилхэ юм. Галуута-Нуурай фабрикада малгай оёхо цех, Хлагтын ээрэлгэ-нэхэлгын фабрикада ээрэлгын цех, пивын завод болон бусад хэдэн предприяти баригдаха болоо.

Мяха-консервын комбинат, һүнэй городой завод, Кировэй нэрэмжэтэ завод болон бусад предприятинууд үргэдхэгдэхэ, шэнэдхэгдэхэ юм.

Эдэ бүгэдэ хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргадаг промышленностиин материальна бааза нилээд бэхижүүлхэ байна.

Хэрэглэлэй эд бараа олоор бүтээхэ гэһэн зорилго бэелүүлхэ талаар табан жэлэй эхинһээ хойшо нилээд юумэн хэгдээ, шэнэ түхэлэй зүйлнүүд бүтээгдэдэг болоо. Уран һайханай бүтээлнүүдэй болон сувенирнүүдэй фабрика Улаан-Үдэдэ, оёдолой фабрика Бабушкинда, макаронно фабрика Улаан-Үдэдэ баригдаа.

Гэхэтэй хамта эдэ зүйлнүүдые бүтээн гаргаха, ассортиментыень олошоруулха, шанарыень һайжаруулха арга боломжонууд үшөө хүсэдөөр хэрэглэгдэнэгүй. Зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ асуудал шиидхэхэ гэжэ ёһотойгоор анхарнагүй. Улаан-Үдын шэлэй завод, республикын «Сельхозтехника» нэгэдэл, түлишын промышленностиин управлени, Ойн модоной ажахын министерство, Тимлюйн цементын завод болон бусад зарим предприяти, захиргаанууд арга боломжын бии байбашье, тэдэнээ муугаар хэрэглэнэ.

Журнальна столик, аквариум, шаажан хабхаг хэхэ даабари Улаан-Үдын шэлэй заводто үгтөөһэн. Завод энэ жэлэй түрүүшын хахадай даабари оройдоо 5,1 процент дүүргээ. Эдэ зүйлнүүдэйнь шанар муу, худалдаанда гүйсэгүй. Продукцинингаа шанар һайжаруулхын, шэнэ түхэлэй эд бараа бүтээхын орондо заводой хүтэлбэрилэгшэд эдэ зүйлнүүдэй үйлэдбэри хорооһон байна. Шэнэ продукци—сортовой амһарта хэдэг болохын тула эндэ юуншье хэгдээгүй.

Улаан-Үдын судна бүтээлгын завод хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээгүй, нёдондонойхиһоо үсөөн зүйлнүүдые бүтээнэ.

Республикын Министрнүүдэй Совет хэрэглэлэй эд бараа олоор бүтээн гаргаха, шанарыень һайжаруулха, тэдэниие гоёон шэмэглэхэ асуудалда министерство, захиргаануудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал хандуулһан байна. Энэ хэрэгтэ ехэ дутагдал бии. Жэшээлхэдэ, Госторгинспекци энэ жэлдэ шалгалта хэхэдээ, Бэшүүрэй оёдолой фабрикада 1,6 мянган хэһэг оёдолой зүйлнүүдые голоһон байна. Имагэ баримта Хлагтын ээрэлгэ-трикотажна фабрикада элирүүлэгдээ. Улаан-Үдын мяханай комбинадай, һүнэй промышленностиин предприятинуудай зарим зүйлэй продукци муу шанартай байна.

Жэлһээ жэл бүхэндэ нэгэл түхэлэй продукци бүтээдэг, шэнэ зүйлнүүдые хэхэ, шанарыень һайжаруулха, техническэ хэмжээень дээшэлүүлхэ гэжэ оролдодоггүй предприятинууд бии. Имагэ зүйлнүүд хуушарна, худалдаанда гүйсэгүй болоно. Авиазаводой хубсаһа угаадаг машина, шэлэй заводой журнальна столнууд наймаанда гүйсэгүй болоо. Ойн модоной ажахын министерство, түлишын промышленностиин управлени хэрэглэлэй эд бараанай ассортиментые олошоруулха асуудалда бага анхарал хандуулна.

Худалдан абагшад гоё һайхан, һайн шанартай эд бараа худалдан абаха дуратай, тэдэнэй эрилтэ улам дээшэлжэ байна гэжэ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ойлгохо ёһотой. Мүнөөдэр хэрэгтэй байһан юумэ үглөөдэр хуушаржа, хэрэглэлһээ гарана ха юм. Тиимэһээ ажалшадай эрилтэ шэнжэлхэ, ямар юумэ худалдан абаха дуратай байһыень саг үргэлжэ элирүүлхэ, холын бодолтойгоор, холын хараатайгаар ажаллаха шухала.

Арад зоной хэрэглэлэй эд бараа бүтээн гаргаха гээшэ орёо хэрэг мүн. Имагэ зүйлнүүдые бүтээдэг предприятинууд цехүүдээ һайн түхеэрэлгээр, хэрэгтэй станок, механизмуудаар хангаха, үйлэдбэриин жэгдэ, нарин нягта технологи байгуулха ёһотой. Шэнэ түхэлэй зүйлнүүдые бии болгохо, тэдэниие бүтээжэ эхилхэ ажалые мэргэжэлтэй, һайн бэлэдхэлтэй, дүй дүршэлтэй, продукциин шанарай түлөө заводойнгоо нэрэ хүндын түлөө һанаагаа зободог инженер, конструкторнуудта, хүдэлмэришэдтэ даалгаха хэрэгтэй. Имагэ кадрнуудые бэлдэхэ, һургаха, тэдэниие моральнаар, материальнаар урмашуулха шухала.

Элдэб янзын эдеэ хоолоор арад зониие хангахын тула хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, эдэ зүйлнүүдые болбосоруулдаг предприятинуудай хүдэлмэри һайжаруулха хэрэгтэй болоно.

Энэ табан жэлэй хугасаада мяха, һү, нооһо, үндэгэ, хартаабха, овощ абалгые ехэдхэхэ ёһотойбди. Имагэ зорилго дүүргэхын тула республика доторнай шубуунай томо фабриканууд, гахайн, үхэрэй мяха, һү, үндэгэ, шубуунай мяха үйлэдбэрилхэ мал ажалай комплекснууд баригдахаар хараалагдаа, заримаанинь бодхоогдожо эхилээ. Эртын овощ ургуулха тепличнэ ажахы үргэдхэгдэжэ байна.

Байгаалиин хэшэг — һархяаг, жэмэс, һамар суглуулха, буйлуулха гээшэ эдеэ хоолой продукт олошоруулха хэрэгтэ бага бэшэ һуури эзэлнэ. Харин манай бэлэдхэлэй организацинууд, эдеэ хоолой промышленностиин предприятинууд энэ талаар мууртэй юумэ хэнэгүй.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг шэнэ предприятинуудые бариха, хүдэлжэ байгаа предприятинуудые олошоруулха гээшэ ехэ шухала хэрэг болоно. Энэ асуудал министерство, захиргаануудай, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй саг үргэлжын хиналтада байха ёһотой.

Зарим министерство, районой болон городской Соведүүдэй гүйсэдкомууд шэнэ барилгада анхаралаа хандуулнагүй. Зарим предприятинуудай аяар 5-6 жэлэй туршада баригдаха, һэльбэн заһабарилагдаха байдалтай эбсэнэ гэжэ тэмдэглээгүй гараха аргагүй. Эдеэ хоолой промышленностиин министерство зургаан жэл соо Улаан-Үдын пивын заводые шэнэдхэн байгуулжа, энэ ажалые үшөө дүүргээгүй байна.

Барилгын организацинуудай гэмээр эдеэ хоолой, һүнэй промышленностиин болон хэрэглэлэй эд бараа бүтээдэг зарим бусад һалбариин предприятинууд саг соогоо баригдажа дүүргэгдэнэгүй, дутуу дутагдалнуудтайгаар ашаглалгада тушаагдана.

Арад зоной эрилтэ хангаха хэрэгтэ худалдаа наймаанай организаци, предприятинууд ехэ үүргэ дүүргэнэ. Худалдан абагшадай эрилтэ, дэлгүүрэй байдал элирүүлхэ эрхэ тэдэндэ үгтэнхэй, энээнтэй тааралдуулан, тэдэнэр ямар зүйлэй эд бараа бүтээн гаргаха, ямар түхэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэриһөө болюулха тухай захил, дурадхал промышленностьдо хэхэ уялгатай.

Тэдэнэй эрхэ яһала ехэ. Худалдаа наймаанай, илангаяа оптово баазануудай, Худалдаа наймаанай министерствын, Буркоопсоюзай хүдэлмэрилэгшэд энэ эрхэеэ бодотоор хэрэглэхые хүсэхэ ёһотой. Бааза, складуудта эд бараанай байбашье, тэдэниие худалдаанда гаргахагүй ябадалтай эбсэхын аргагүй.

Манай кадрнууд, ажахын, советскэ, профсоюзай, партийна хүдэлмэрилэгшэд хаа хаанагүй—түбэйшье, нютагайшье газарта — арад зоной ажабайдал, ажаһуудалтай холбоотой асуудалнуудые шиидхэлгэдэ эрилтэ ехэтэйгээр, анхаралтайгаар хандаха ёһотой гэжэ КПСС-эй ЦК-гай партиин XXIV съездэдэ хэһэн тоосоото элидхэл дотор тэмдэглэгдээ.

Хэрэглэлэй эд бараа бүхы аргаар олоор бүтээн гаргаха, шанарыень һайжаруулха гэһэн парти, правительствын даабарине амжалтатайгаар дүүргэлтэ хадаа СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ республикымнай ажалшадай бариһан ажалай һайн бэлэг болохо байна.

ЭЭЛЖЭЭТЭ СЕССИ БОЛОБО

Ажалшадай депутадуудай Загарайн аймагай Соведэй ээлжээтэ сесси болобо. Аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын уялгые дүүргэгшэ В. Е. Бабинцев сесси нээбэ.

Сесси дээрэ хоёр асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. СССР-эй байгуулагдаһаар, Буряадай АССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойдо аймагай соёлой эмхи зургаануудай бэлэдхэл хэжэ байһан тухай асуудалаар аймагай гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Т. С. Белан элидхэл хэбэ.

«Элүүрые сахилгые улам һайжаруулха, орон доторoo медицинын эрдэм ухаа хүгжөөхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой бэелүүлэгдэжэ байһан тухай аймагай больницын главна врач М. Н. Болдогуев элидхэл хэһэн байна.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар зохихо тогтоолнууд баталан абтаа.

Мүн эмхидхэлэй асуудалнууд сесси дээрэ шиидхэгдээ.

Манай корр.

Газетын фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай буулгаһан энэ фото-зураг дээрэ Улаан-Үдын түбэй нефтебазада үнинэй хүдэлдэг, дүршэлтэй токарь Михаил Владимирович Торгановые харанат. Энэ нүхэрнай хараалагдаһан даабаряа хододоо дүүргэжэ онсо шалгардаг юм. Мүнөө М. В. Торганов юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые 4,5 жэл соо бэелүүлхээр оролдон ажаллажа байна.

ЭДЭБХИТЭЙШҮҮЛЭЙ ДУНДАҺАА ШАЛГАРБА

Республикымнай урлан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод техническэ дэбжэлтэ түйлаха хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулха гэжэ шиидээд, эдэбхи үүсхэл гаргажа ажаллана. Тэдэнэр СССР-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоходоо, аша туһатай олон дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ уялга абаһан юм.

Һаяхан республикымнай Министрнүүдэй Совет болон профсоюзай областной совет ухаалан зохёогшод, урлан нарижуулагшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй 1972 оной түрүүшын хахадай үрэ дүн согсолон гаргаа. Хахад жэлэй үрэ дүнгөөр «Электромашина» заводой шэнэ юумэ үүсхэгшэд шалгарба. Тэдэнэр 500 түхэригэй түрүүшын мүнгэн шанда хүртөө.

Авиазаводой, «Теплоприбор» заводой коллективүүд, Кабанскын совхозой, Буряадай геологическа управлениин түбэй лабораториин, ашаанай 2-дохи автотранспортна предприятиин, 8-дахи СМУ-гай урлан нарижуулагшадай коллективүүд 2-дохи мүнгэн шан абаһан байна. 3-дахи мүнгэн шангуудта локомотив-вагон заһабарилгын, шэлэй заводуудай, Борьёогой совхозой, Сүхын арһанай, Тимлюйн асбоцементнэ зүйлнүүдэй заводуудай, пассажирска 2-дохи автопредприятиин коллективүүд хүртэбэ.

Эдэбхитэйшүүлэй бригаднуудай дундаһаа шалгарагшад олон. Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай А. И. Сергеев, Г. Н. Инцарев, В. М. Нуждов, В. Г. Бутин гэгшэдһээ бүридэһэн бригада аша туһатай үнэтэ дурадхалнуудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлжэ түрүү һуури эзэлээд, 100 түхэригэй нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэбэ. Локомотив-вагон заһабарилгын заводой И. К. Кузьминай, А. М. Степаненкын, И. С. Шестаковой, С. И. Федосеевэй бригада, «Электромашина» заводой В. Анцупов, В. А. Колесников, В. И. Суворов, авиазаводой М. П. Палеев, А. Ф. Володин гэгшэдһээ бүридэһэн эдэбхитэйшүүлэй бригаднууд мүн лэ 1-дэхи мүнгэн шангуудаар шагнагдаа.

ЛВРЗ-гэй, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай, авиазаводой, ашаанай 2-дохи автотранспортна предприятиин, «Теплоприбор» заводой, судна бүтээлгын заводой эдэбхитэйшүүлэй хэдэн бригада 2-дохи, 3-дахи мүнгэн шангуудта хүртөө.

Республикын Министрнүүдэй Совет социалис мүрысөөндэ шалгарһан урлан нарижуулагшадые тодорхойлжо, мүнгэн шан барюулха шиидхэбэри гаргаа. «Электромашина» заводой ахалагша технолог Д. Л. Нанзанов, Зэдын комбинадай цехэй начальник С. И. Юзов, ЛВРЗ-гэй ахалагша мастер С. С. Фещук, Тимлюйн асбоцементын зүйлнүүдэй заводой мастер Н. А. Коношанкин, Буряадай геологоуправлениин түбэй лабораториин бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ Л. П. Викулова нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэбэ.

Авиазаводой слесарь П. А. Борисов, энэ заводой ахалагша технолог Б. Н. Болдырев, Зэдын комбинадай слесарь И. А. Акиншин, Галуута-Нуурай шахтоуправлениин слесарь Е. Т. Афанасьев болон бусад хэдэн эдэбхитэйшүүл мүнгэн шангаар шагнагдаа.

Министрнүүдэй Совет болон профсоюзай областной Совет социалис мүрысөөнэй үрэ дүн гаргахатай хамта, республикын ой модоной ажахын, эдеэ хоолой промышленностиин, министерствэнүүдэй, Галуута-Нуурай шахтоуправлениин, совхозуудай, Буряадай үйлэдбэриин нэгэдэлэй, хилээмэнэй продуктнуудай управлениин предприятинуудай урлан нарижуулагшадай дунда социалис мүрысөөн һулаар дэлгэрүүлэгдээ гэжэ эдэ управлени, министерствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй анхарал хандуулһан байна.

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ...

КОММУНИСТЫ... ТОЛГОЙЛДОГ ТАҺА...

(Коммунис ажалай коллективэй хүдэлмэрии... дүй дүршэлһөө)

ХОРИ ТОСХОНОЙ универмагай хубсаһа худалдадаг таһагай коллектив һайнаар хүдэлдэг гүүлэһээр үнинэй. Таһагта зургаан наймаалагшад хүдэлдэг юм. Тэдэниие коммунист Цыденжап Цыренжаповна Цыбикжапова хүтэлбэрилдэг байна. Таһагые даагша ажалша бэрхэ коллектив байгуулжа шадаа. Совет эд хэрэглэгшэдэй кооперациин отличник Анна Андреевна Якищенок хори үлүүтэй жэлэй туршада эд бараа наймаалагшаар хүдэлжэ байна. Тиихэдэ Надежда Андреевна Машанова, Ринчин-Ханда Цыбжитовна Цыдендамбаева баһал үнинэй наймаалагшад. Тэдэнэр тус тустаа 15 жэлэй туршада таһалгаряагүй ажаллана. Нина Вахрушева Аделия Романовская хоёр тэдээндээ орходоо залуушуул ааб даа. Оройдоол хоёрдохи жэлээ эдээнтэй суг наймаа хэнэ. Улаан-Үдын кооптехникум дүүргэһээр лэ энэ коллективтэ абтаа һэн.

Коммунистын хүтэлбэрилдэг тус коллектив һара, квартал бүхэндэ эд бараа наймаалха даабаряа үлүүлэн дүүргэһэн байдаг. Жэшээнь, байгша оной долоо һарын түсэбтэ даабарине 115 процентдэ хүргэһэн байха юм. Хэрбээ урда жэлэй долоо һарын дүнтэй сасуулбал, оршонь 31,5 мянган түхэригөөр үлүү ехэ. Эдэнэр эд хэрэглэгшэдэй кооперациин бүлгэмэй гэшүүдһээ пай суглуулха түсэб баһал үлүүлээд лэ байдаг.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байһан тус коллективтэ 1972 оной эхин багаар «Коммунис ажалай таһаг» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдонхой.

МАГАЗИНАЙНГАА наймаа хэдэг газарые (залые) үргэдхэжэ шадаа. Тиигэжэ худалдаа наймаанай 15 шэнэ түхеэрэлгэ эндээ нэмэжэ табиха арга олоһон байна бшуу. Зарим хуушан түхеэрэлгэнүүдынь багтаамжа ехэтэй зүйлнүүдээр шэнэлэгдэнхэй. Иигэжэ бараа дэлгэдэг газараа 169,1-һээ 233 дүрбэлжэн метр хүрэтэр үргэдхөө. Наймаанайнгаа бүхы залай 86,4 процент талмай дээрэ бараа дэлгэн табижа шадаха аргатай болоо. Тэдэнэй жэшээгээр универмагай нэгэдэхи дабхарта оршодог комсомол басаган Галина Ивановагай даадаг таһаг мүн лэ эмхидхэлэй горитой хүдэлмэри бүтээгээ.

Иимэрхүү хэмжээ абаһанай ашаар тус универмагай эд бараагаа дэлгэдэг газарынь аяар 80 дүрбэлжэн метрээр ехэ болгогдоо. Энэмнай 30—35 мянган түхэригэй сэнтэй магазин бариһантай адли гэжэ тоологдохо байна. Теэд энэ иимэ ехэ арга боломжо элирхэйлгэдэ хэн эхи табяаб? Коммунист хүтэлбэрилэгшэтэй коммунис ажалай коллективэй ухамай бэрхэ хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэһэн хэрэг гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Иимэ үргэдхэлгэ хэһэнэйнь үшөө нэгэ һайн талаһ... хэдэ, универмагта абта... эд бараанайнгаа 75 ... тус коллектив эд хэрэ... үмэнэ дэлгэн харуулж... бшуу. Харин хуушан г... хүдэлхэдөө, оройдоо... процентыень дэлгэх... байгаа. Бэшэ бараанни... соо хаалтатай хэбтэдэг...

Гадна хэрэгтэй хэрэ... далдажа абахаяа энэ үн... ороһон хүнүүд өөрын... наймаанай зал соогуу... байгаад, шэнжэлэн, ... үзэжэ, үмдэжэ, хэмжэж... хэрэгтэй юумэеэ аба... болоно. Тиихэлээрээ эн... маалагшадта өөһэдтэнь... хид, ажалынь нилээдгү... болоно үгэнэ гээшэ. Ур... гуримаар хүдэлдэг байха... маалагшад хүнэй хэрэгт... тэрэ юумые харуулха, ... тула али оло дахин һөөр... шаа ябуулдаг байга... Ажалай шэнэ дүршэл, ... хид онол арга тиимэ ... эсэс табяа.

УНИВЕРМАГ соо ор... эндэхи эмхи гури... һаар лэ ойлгохош. Таар... доор дэлгэн табиһан эд... Эдлэл бүхэндэ тоб... бэшэһэн үнэ сэнгынь, ... шаань үгэһэн заабар... анхарал абаһаар лэ тат...

Жэшээнь, эхэнэрэй, эр... ухибүүдэй хубсаһан ам... ехэ, багаараа илгаатай б... рэ мүртөө мүн лэ пальт... дотор хубсаһан гэхэшэ... бүлэгөөрөө табяатай б...

Зузаан бүдүүд баһа... хажуугаархи тагууд бо... нууд дээгүүр табяата... янзын бүдүүдые түсхай ... доошонь һанжуулан үлг... даг.

Универмаг соо дэлгээ... бараанай дундуур өөр... байгаад, хэрэгтэй юумэ... абадаг шэнэ онол аргын... тэрүүлэгдэһэниие худалд... шад ехэ һайшаана.

Буркоопсоюзай мэ... магазин мүнөө үедэ ... гуримда оронхой. Бултан... дэлмэриин үрэ дүн һайн... һээ эд хэрэглэгшэдтээ ... маалдаг иимэ түрүү арга... гэнөөр дэлгэрүүлхэ эрил... дана.

Түрүү коллективүүд... болохо коммунист Ц. Ц. Цы... повагай даадаг таһагай ... тивэй хүдэлмэриин дүй ... тэй танилсаад байхад ... эрмэлзэл толгойдомнай ... бүхөөр хадуугдаа гэжэ ... хэ хүсэлэнтэйбди.

Б. ДОРЖ...
Буркоопсоюзай худ... наймаа улам нарижу... эрдэм ухаанай үни... ажал эмхидхэхэ лаб... риин начал...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... даагша коммунист Ц. ... онкжапова.

Автора...

ИЛАЛТАҺАА ИЛАЛТАДА ДАБШАҺАН ЗАМА...

СССР-50

1922 оной декабриин 30-най үдэр Москва хотын Ехэ театрай партер, бельэтаж, ярусууд бүгэдөөрөө эзэлэгдээд байба. Эндэ совет республиканудай — РСФСР, УССР, БССР, Закавказиин Федерациин арадуудай 2000 түлөөлэгшэд-делегадууд суглараад байгаа. Баяр ёһололой эрхэ байдал. Үгэ андалдаан, делегадуудай хани халуун танилсалга. Ендэр дээгүүр татагдаһан улаан бүд дээрэ бэшэгдэһэн революционно уряа лозунг харагдана. Эндэ Соведүүдэй Бүхэсоюзна нэгэдэхи съезд ажалаа эхилбэ. Владимир Ильич Ленин съездын хүндэтэ түрүүлэгшээр һунгагдаа һэн. Президиумдэ мэдээжэ революционернүүд, гүрэнэй элитэ ажал ябуулагшад И. В. Сталин, С. М. Киров, Г. И. Петровский, Н. Н. Нариманов, К. Е. Ворошилов, Г. К. Орджоникидзе, М. В. Фрунзе болон бусад һууриияа эзэлбэ. Михаил Иванович Калинин Соведүүдэй ехэ хуралые нээжэ үгэ хэлэбэ.

— Агууехэ Октябриин хубисхалай ашаар эрхэ сүлөөтэй болоһон олон арадуудай 2 мянган түлөөлэгшэд энэ залда суглараад байна гээшэт. Мүнөө зүбшэн хэлсэхэ асуудалнай түүхэтэ удха шанартай хэрэг байха юм. Зүблэлтэ социалис республиканудай Союз бии болгохо, байгуулха тухай асуудалые хаа хаанаһаа ерэһэн делегадууд зүбшэн хэлсэхэ байна,—гээд М. И. Калинин мэдүүлбэ. Партиин ЦК-гай даабаряар И. В. Сталин элидхэл хэһэн байгаа. Элидхэлшэ Совет Социалис Республиканудай Холбоое (Союзые) байгуулха тухай декларации—тогтоолые уншаад, делегадуудта хандажа, нэгэн дуугаар баталан абахые уряалба. Нүхэр Фрунзиин дурадхалаар голосовани болоно. Совет республикануудай Союзые байгуулха гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар баталан абтаба.

Совет Социалис Республиканудай дээдэ засаг түрэ—Центральна Гүйсэдхэхэ Комитет (ВЦИК) байгуулагдаба.

Центральна Гүйсэдхэхэ Комитедэй түрүүлэгшэнэрээр М. И. Калинин, Г. И. Петровский, А. Г. Червяков, Н. Н. Нариманов һунгагдаһан бэлэй. ВЦИК-эй 2-дохи сесси дээрэ СССР-эй Арадай Комиссарнуудай Совет (СНК СССР) байгуулагдаһан, тэрэнэй түрүүлэгшээр В. И. Ленин һунгагдаһан байгаа.

Тэрэ сагһаа хойшо 50 жэл болохоёо байна. Энэ хугасаа соо Совет Социалис Республиканудай Союз тон ехэ хүсэ шадалтай, хүгжэнги ажахытай, культуратай социалис гүрэн болжо һалбараа. Советскэ Союз эб найрамдалда дуратай гүрэн гэжэ дэлхэй дээрэ суурханхай.

50 жэлэй хугасаа соо совет арадууд, 100 гаран совет үндэһэ яһатан аха дүү ёһоной хани барисаатай, хани харилсаатай болоо. Тэдэнэй хоорондо эбдэршэгүй нэгэдэл бии болоо. Социалис общество байгуулха хэрэгэй түлөө ябуулагдаһан тэмсэлэй дүлэн соогуур манай арадуудай хани харилсаан, аха дүү ёһоной барисаан бии болоо. Совет хүн зон марксизм-ленинизмын сурталаар коммунис общество байгуулха уг зорилгоор нэгэдэнхэй.

Манай социалис орон 15 союзна, 20 автономито республиканудһаа, 8 автономито областьнуудһаа, 10 национальна округуудһаа бүридэнэ. Тэрэ тоодо Автономито Буряад республика, Буряадай Агын национальна округ, Буряадай Усть-Ордын национальна округ ороно.

50 жэлэй хугасаа соо манай социалис орон—Совет Социалис Республиканудай Союз тон ехэ амжалтануудые түйлаһан, хэдэн томо илалтын шатануудые дабажа гараһан байна. Орон дотор үндэһэн ехэ хубилалтанууд болоо.

Хэнэйшье мэдэһээр, хаанта Росси гээшэмнай гээгдэнги ажахытай, гээгдэнги соёл болбосоролтой, хархис хаанай засаг түрэтэй орон байгаа. 1917 ондо илаһан Агууехэ Октябриин социалис хубисхал түүхэтэ илалта болоһон юм. Тус революци хадаа арад зондо, үндэһэ яһатанда, тэрэ тоодо буряад арадта, эрхэ сүлөө асараа, аха дүү ёһоной хани холбоо, хани барисаа бии болгоо. Манай Коммунис парти агууехэ багша Ленинэй захяа заабарие хүтэлбэри, үндэһэ һуури болгон, национальна асуудалые шиидхэнэ гээшэ. Совет засагай бии болоһонһоо хойшо, илангаяа Совет республиканудай холбооной байгуулагдаһанһаа хойшо манай ороной ... тан тон түргэнөөр ургаш... ажахынь, соёл болбосорол, ... ажабайдалынь эрид һайжар... гаа. Нэгэ хэдэн тоо баримта ... гон абаад үзэе.

1922 онтой жэшэбэл, ор... нальна доход 100 гара... 1940 ондо бүхэли жэл соо ... жэ гаргаһан промышленн... нёдондо, 1971 ондо, һэгэ ... тээн гаргаһан байна. Урда... заар байһан газарнууд, ... байһан арад зонууд иланга... ургажа байха юм. Промы... дукци гаргалгаар Кирги... жэл соо 211 дахин урга... Молдавиин ССР 166 дахи... ССР 201 дахин ургаһан ...

Соёл культура, эрдэм ... хүгжэлтэ абаад үзэе. Мүнөө ... ветскэ Союзда 50 наһанһаа ... нүүдэй 99,7 процентнь үзэг ...

Виктор гэртээ орой болоhон ...ерэбэ. Амаржа унтаха гэхэ... үргэhэ нойрынь яашье хүрэ... Үсэгэлдэр операцида оро... хүбүүнэй шарай харагдахадал ... зүрхэ сэдьхэлыень тамалжа ...hандал болохо юм. Операцишье гэмгүй хэгдээд, залуу хү...нэй ами наhан абарагдаа hэн. ...юундэ сэдьхэлээ зобохо баа...й болооб? Таагаад, таамаглаад... Хирургын ажал ...эл ха юм.

...Арайл гэжэ унтахадань, муухай ...шын зүүдэн тэрэниие зобоожо ...багүй. hэрихэ гэхэдэнь, бүхы

Толгойнь гэмтэнхэй. Үшөө яhаниинь баларhан байна. Хайшан гэжэ аюул болоо юм? Тэрэ аюултай үйлэ хэрэгыень хирург тухайлан мэдэхые оролдоно.

Гүлмэр жороо, гэнэн хонгор наhан. Эгээл энэ наhандаа хүн үхэл, аюул тухай бододоггүй, харин ганса ажаллахые, хүнүүдтэ туhатай юумэ хэхые оролдоно ха юм. Залуу наhан, инаг дуран, үшөө шиидхэгдээгүй хуби заяан. Энэ хүбүүн заатагүй эдэгэхэ, амгаланта hайхан наранай элшэ туяа доро ажабайдалаа түбхинүүлэн зохёохо хубитай бшуу.

шэнги хөөрэлдэбэ. Залуураашье барюулаад туршуулба. Тэрэ гэhэнhээ хойшо хүбүүхэн үдэр бүхэндэ гаражда ерэхэ, механизаторнуудтай хөөрэлдэхэ, шүрэб мушхаха дуратай болоо бэлэй.

Хэн болохоб? Арбадахиие дүүргэhэн Виктор шофёрой hургуули дүүргээд, хуhата Рязаниингаа нэлэнхы тала дайдые хэмжүүрдэжэ захалба. Иигээд лэ үдэр бүри холын рейсдэ гараха, танигдаагүй газарта хонохо, элдэбын хүнүүдтэй уулзаха. Үнэхөөрөөшье hонирхолтой, боломоор ажал ха юм. Ажалайнь харгы зам тэрэниие холын

саhаа дальтиран айха. «Үгы даа. Хэдышье орёо хүшэр байг — би заатагүй илажа гараха ёhотойб» гэжэ зоригжоhон хүбүүн эмшэнэй хүндэ хүшэр мэргэжэлые эгээл тиихэдэ ойлгожо захалаа бэлэй.

Шэтын мединститут дүүргэмсээрээ, Виктор Бэшүүрэй аймагай больницада хүдэлхөө ерэhэн юм. Студентшье ябахадаа эндэ практика гараhан, түрүүшын бэрхэшээлтэй дайралдаhан байна.

Нэгэдэхи гү али хоёрдохи жэлээ хүдэлжэ байхадань хүилөөр үбшэлhэн хүн больницада асарагдаба. «Эльгэмни үбдэнэ» гэхэhээ ондоо юумэ тэрэ хэлэбэгүй. Эльгээ тэбэреэд мушхаралдажа хэбтэhэн хүниие харахада хайратай, тэрэ дары туhа хүргэhэйб гэжэ hанахаар бэлэй. Теэд эмшэлэгшэд эльгэниинь лэ үбдэнэ гэхэhээ ондоо диагноз табибагүй.

ХАРЮУСАЛГА

Очерк

...үлеэтэй байhан шэнги hа...ха юм. Танигдаагүй амитан ...жа ябаhандал болоно. Вик...ордон hэришэбэ. Бэень хү...нхэй. Операци хэхэдээ нигэ...үлэрдэгтүй аад... Нойрмог ...даа шагнаалхадань, телефо...нь жэнгиржэл, жэнгиржэл ...ба. Унтариhаа хобхорон бодоод, ...ондоо ошожо шагнахадань:

— ...лоо, Виктор Иванович гүш? ...гэхэ дуулдаба.

— Тиимэ, тиимэ, Би Спинев ...жа байнаб. Яагааб, юун бо...?

— Виктор Иванович! — гэжэ ...урна сестра шэшэрэнги хоо...гоор хандаба. — Үбшэнтэниие ...раад байна. Ехээр гэмтэhэн ха. Автомашинын жолоошон. ...улда ороо юм гэлсэнэ... Бу...лан ерэжэ үзыт.

...иимэ сошордомо мэдээ дуулахада үргэhэ нойрыньшье тэрэ дары ...ошэбэ. Пальтогоо яаруу түр ...оор хадэрээд, больница тээшээ ...ирба. Нарата ягаан үдэр, бад ...анхы hүнишье энэ гудамжаар ...даг хадань, гайхамаар юумэн ...багүй. Булан тохой, шулуун ...н танил ха юм. «Мэгдэхэ хэ...гүй. Бэеэ бариха шухала. Юун ...гэжэ гэнтын аюул тохёолдо...шэб? Тэрэ жолоошониие ...жа шадаха гүб? Заатагүй ...ха ёhотойб»...

...динаторска соо ороод, паль...о үлгэхэтэйгөө:

— Үбшэнтэн ямар гээшэб? — ...hураба.

— Мэдээгүй хэбтэhэн-зандаа...

...энтэнүүдые угтажа абадаг ...га руу ороходонь, шуhанда ...шаhан хүбүүн мэдээгүй юумэ ...тэбэ. Шалгаад үзэхэдэнь, шу...айнь hудал hуларшанхай.

— Үбшэнтэниие операцида ...улхаар бэлдэгты!..

...операционно соо хон жэн. Үб...энэй хажууда байhан хүнүүд ...ургын хүдэлсэ, хараса бүхэ ...анхаралтайгаар шэртэнэ. Ту...агша сестра хэрэгтэй зэмсэгүү...нь абаад лэ үгэнэ.

Бүхэли үдэр соо рейсдэ ябаха. Заримдаа ялхи болдогтой харгыгаар ондого-ондого харайлгахадаа. Оройдоо hажажа болохогүй бшуу. Хоёр хүнэй мүргэлдэмэ харанхы hүни харгыда ябахада, тиимэшье бэлэн бэшэ даа. Харанхые сүмэлэн hаргагша фарын шни толонhоо ондоо юумэн огто харагдахагүй. Тиихэдэ машинын шни мотоор нэгэ жэгдээр түршэгэнэхэ. Жолоошоной хүндэ ажалые Виктор Иванович яhала hайса мэдэхэ. Хадын хормойгоор годирон ошогшо харгы, машина hахигша пассажирнууд тэрээндэ тон дүтэ шэнги hанагдана. Оройдоо хүхюу саг байгаа бэлэй. Тиихэдэ тэрэ медицинэ тухай шэбшэдэггүй, харин тракторист гү, али шофер болохые эрмэлзэгшэ бэлэй.

* * *

Аляа хүхюу бага наhан... Хуhата Рязаниин нэлэнхы тала. Таряалангай захада байhан хүбүүхэн трактортайгаа носолдожо байhан трактористые hонирхон харана. Уданшьегүй түмэр агтын мотоор түршэгэнөөд, хара утаан хоолойгоорнь гаража захалба. «Хайшан гэхэдээ энэ утаан сахаригтан гарадаг юм?» гэжэ гайхажа байтарнь, трактор hүртэйгөөр зүдхөөд, газарай хара хүрьhэ урбуулан, урагшаа тэгүүлбэ.

Түрүүшын загуун шугам мэтэ зурыба. Тракторай hөөргөө эрьелдээд ерэтэр хүбүүхэн арилаагүй, харин трактористтай сасуу мэтэ хөөрэлдэхэ хүсэлтэй хүлеэжэ байба. Хүбүүхэнэй хажуугаар үнгэрхэ гэжэ ябатараа, «түмэр агтаяа» байлгаад:

—Ээ, тракторта hууха дуратай гүш? Ерэ даа наашаа, үдэшэ болотор намтай ябажа болохош! — гэжэ тракторист хүбүүндэ хандаба.

Хүбүүхэн миhэрэн хараад, кабина руунь харайжа оробо.

— Ёhоор лэ машина байна даа. Үзөөрэй даа, тракторист болохол байхаб, — гэбэ хүбүүхэн.

Тракторист тэрээнтэй сасуу

Сибирь асараа бэлэй. Шэтын областиин нэгэ 'леспромхоздо модо шэрээдшье туршаба. Үдэр бүриин ажал, холын рейс. Гэбэшье Виктор түрэлхидэйнгөө иигэжэ хэлэдэгые мартаагүй ябаа.

— Үетэн нухэдшни бултадаа hуража байна. Харин шимнай яаха хүмши, саашадаа hураха юм гүш? — гэhэн танил абяан дуулдахадал гэхэ юм.

«hураха, заатагүй hураха ёhотойб. Энэ гансашье гэртэхинэйм эрмэлзэл бэшэ, мүн өөрымни нангин уялга, зүрхэ сэдьхэлэймни захяа гээшэ. Дээдэ hургуулитай болохо шухала. Тиигэ болбол Эхэ орондоо, арад зондоошье үлүү туhатай юумэ хэжэ шадахаб!» гэжэ Виктор эридээр бодоо бэлэй.

* * *

Операци дүүрбэ хэбэртэй. Виктор хүлhэ бушхажа байhан нюураа аршасгааба. Яахыншье арга гүйгөөр эсэбэшье, операцида ороhон залуухан шофёр хүбүүнэй урдаhаа эсэгэ мэтэ энхэргэнээр хараадхиба.

Одоо яахашьегүйш, бү hанаашарха. Машиныгаа залуурые дахин мушхажа болохош. Ганса хүл дээрэ гаратараа бэеэ гамнаад ябахые мэдээрэй, — гэжэ энэрхы дулаанаар хэлэхэдэнь, залуу шофёр урдаhаань шарайшалан хараад баяр баясхалангай нюламса мэлмэрэн байгаа бэлэй.

Хирургын илдам ирагуу харасые операцида ороhон хүн бүхэн адаглан шэртэhэн байха. Тиихэдэ баяр баясхалангай нюламсые тэрэ хэды дахин хараа, зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгөө гээшэб. Яахаб даа, ажабайдалай, ажамидаралай түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ, баяр баясхаланда хүртэхэhөө hайхан юумэ үгы бшуу.

Анхан түрүүшынхеэ скальпель баряад дадажа байхадаа, анхан түрүүшынхеэ операци хэхэ үедөөшье Виктор тон иигэжэ халуудаhан юм. Практика гаража байхадаа гарнуудынь ээлүүдгүй шэнюрхэз hанаха, тиигэжэ ерээд операцида орохоо хэбтэhэн хүнэй хара-

— Операцида бэлдэгты! — гэжэ хирург тэрэ дары захирба.

Операци хэхэдэнь, эльгэниинь үбдөөгүй, харин тэhэрхэhээ наашаа хабадаhан аппендицит эльгэ өөдэнь хэлэхын аргагүйгөөр ордоhолоод, эльгэнэй үбдэжэ байhан дал hанагдаа бшуу. Үшөө студент ябахадань нэгэ профессор иигэжэ хэлэhэн байгаа: «Аппендицит операци хэхэдэ тиимэшье хүшэр бэшэ юм. Гэбэшье хүнгэнөөр үнгэрхэ юм гэжэ баhажа огто болохогүй бшуу. Шухалань гэхэдэ, диагноз зүбөөр табижа hураха хэрэгтэй». Үйдаха гашуудахые мэдэдэггүй студентнэр профессорэй хэлэгшые мүртэй обёороогүй, аппендицит үбшэниие балай тоодоггүй ябаа ха юм. Харин эгээл мүнөө профессорэй хэлэhэн үгэнүүд дахин hанагдажа, диагноз зүбөөр табижа hурахыень уряалжа байба. Тус операциин hүүлээр Виктор Иванович больницынгаа бүхы эмшэлэгшэдые суглуулаад, консилиум хэжэ, үбшэн бүхэниие тусгаарлан танижа hурахыень үшөө дахин hануулаа бэлэй.

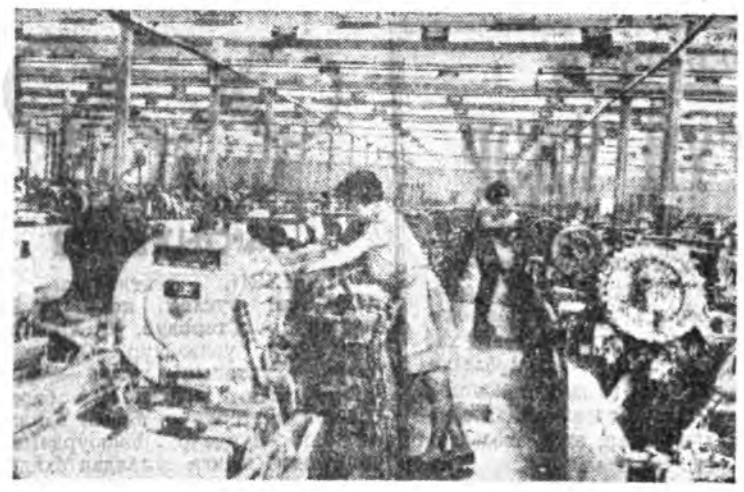
Скальпель... Консилиум... Тиихэдэ үшөө практикада ерэhэн студентнэрые hургаха хэрэгтэй...

Хүдөөгэй хирург... Үдэр, hара бүхэндэ элдэбын, оройдоо хүлеэгдээгүй юумэн тохёолдожол байдаг. Ямаршье сагта операционно столой хажууда зогсохо, үхэлэй эрмэг дээрэ байhан хүнүүдэй ами наhые абарха хэрэгтэй бшуу. Амаржа унтажа хэбтэхэдэнь hэрюулхэ, кинофильмшье хаража hууханнь дуудаха ушар тохёолдохо. Яахаб, мэргэжэлтэд үшөө дуталдана хаюм.

Виктор Иванович Спинев хирургаар хүдэлжэ эхилhээр тиимэшье удаан болоогүй. Орёо хүшэр замайнь түрүүшын алхамууд иимэ. Тиигэбэшье ами наhаяа абаруулhан хүнүүдынь олон, бүгэдөөрэн тэрээндэ баяр баясхалан хүргэжэ байдаг.

Хүнэй түлөө, хүнэй ами наhые абархын түлөө тон юрын хүн, юрын хирург ами бэеэ хайрлангүй хүдэлнэ ха юм.

М. ОСОДОЕВ.

Чехословакиин предприятинуудта «СССР-тэ хэгдэhэн» гэhэн маркатай станогууд болон түхеэрэлгэнүүд олоор хэрэглэгдэдэг болоно. Бүд нэхэлгын «Т...нба» гэжэ фабрикада Советскэ Союзда хэгдэhэн 255 станок тодхогдоhон байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Советскэ Союзда бүтээгдэhэн машинануудаар гүйсэд хангагдаhан цех соо.

ЧТК-ТАСС-ай фото.

ЭДИР УНШАГШАДТА БАЯР АСАРАГШАД

Эдиршүүлые Эхэ орондоо инаг дуратайгаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ном hударай үзүүлhэн туhа жэшээлэшэгүй ехэ. Энэ талаар Ивалга тосхоной хүүгэдэй библиотекэ нютагтаа алдаршанхай.

— Библиотекэмнай шэнэ байшанда орожо, бидэнэр амараабди. Уншалгын таhаг нээгдэжэ, тэндэмнай үхибүүд саг үргэлжэ ерэжэ байдаг. 25 уншагшад нэгэ доро hуудаг. Мүнөө мянгаад шэнэ номтой болообди. Жэлhээ жэлдэ номуудаймнайшье, мүн уншагшадаймнайшье тоо олошоржол байна,—гээд библиотекые даагша Валентина Бадмаевна Гармажапова хөөрэнэ.

«СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ой», «Манай орон — Буряад республика», «Ивалгын үйлэдбэрилгэ — туршалгын ажахын юhэдэхи табан жэлэй түсэб» гэхэ мэтэ стендүүд библиотекэ соо табяатай. Библиотекын номууд hуралсалай программада тааралдуулан, хэдыдэхи классда ямар номууд уншагдаха ёhотойб, тэрээгээрнь табяатай. Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд үбихүүдэй хэнииньямар ном уншаха дуратайб гэжэ hайн мэдэдэг, багашуултай хөөрэлдэжэ шададаг, жаахан уншагшадайнгаа ном шэлэн абахада туhалдаг.

Библиотекын хүдэлмэрилэгшэд hонирхолтой хөөрэлдөө, уншагшадай конференци үнгэргэдэг юм. hүүлэй үедэ «Полкын хүбүүн» «Ажаhуухые захирнаб», «Манай республикын баатарнууд» гэhэн номуудаар эдир уншагшадай конференцинүүд үнгэргэгдөө.

—Энэ жэл нэгэдэхи класста ороход 25 үхибүүдые библиотекэтээл hаяхан танилсуулаабди. Эдэнэр хахад жэл болоод лэ, «намда ном хэрэгтэй» гэжэ ерэхэ ха юм. Тиимэhээ тэдэниие эртэнhээ ном хайшан гэжэ уншадаг бэ гэхэhээ эхилээд, ном хайшан гэжэ хэблэгдэдэг бэ гэхэ хүрэтэр хөөрэжэ үгөөбди,—гэжэ Надежда Владимировна Кузнецова хөөрэнэ. Надежда Владимировна Улаан-Үдын соёл гэгээрэлэй училищи дүүргээд ерэнхэй.

Тус библиотекэhээ hара бүхэндэ мянган ном гар дээрэ үгтэдэг байна.

Мүн библиотекын хүдэлмэрилэгшэд Гильбэр, Харгана нютагуудай hургуулиин библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэ туhа хүргэдэг, семинар хэжэ, дүй дүршэлөө хубаалдадаг байна. Эндэхи хүдэлмэрилэгшэд үхибүүдтэ гансал ном үгөөд hуудаггүй, мүн баhа хэн ямар hуранаб, ямар юумэндэ дуратайб гэжэ hонирходог байна. Жэшээнь. Люда Шелкунозагай карточка абажа харахада, номдоо hайн hурадаг, илангаяа тоо бодолго, ород хэлэндэ дуратай гэжэ библиотекарьнууд тэмдэглэhэн байна. Үгышье hаа, Дуня Астраханцевагай карточка абажа харахада, иигэжэ бэшээтэй: «hайн hурадаг, математикада дуратай, спортын кружокто ябадаг. Биологиин факультативна хэшээлдэ хабаадалсадаг».

Мүнөө үедэ библиотекэдэ заhа барилга хэгдэнхэй, шэнэ номууд абтанхай эдир уншагшадаа хүлеэжэ байнхай.

В. ДОРЖИЕВ,
«Коммунизмын туяа» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ШУХАЛА АСУУДАЛНУУД ЗҮБШЭГДӨӨ

СССР-эй Наукануудай академиин А. М. Горькиин нэрэмжэтэ дэлхэйн уран зохёолой институт, СССР-эй Наукануудай академиин зүүн зүг шэнжэлэлгын институт, хэлэ бэшэгэй Институт, Хальмагай АССР-эй Министрнүүдэй Совэдэй дэргэдэхи хэлэ бэшэгэй, уран зохёолой, түүхын эрдэм шэнжэлэлгын институт алтай хэлэ, Монголой түүхэ, хэлэ бэшэг шэнжэлэлгээр бүхэсоюзна эрдэмэй конференци зарлажа, Элистэ хотодо үнгэргэбэ. Тус конференци суута эрдэмтэн, алтай, монгол хэлэнүүдые шэнжэлэгшэ, академик Владислав Людвигович Котвичой түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаhан юм. Гурбан үдэрэй туршада болоhон энэ конференци дээрэ оронoймнай олон хотоhоо суглараhан эрдэмтэдэй дала гаран элидхэл соносогдоо. Тэрэ тоодо манай Буряадhaa 6 элидхэл табигдаа.

КПСС-эй Хальмагай обкомой нэгэдэхи секретарь Б. Б. Городовиков конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, республикынгаа ажахы, экономико, соёл культура тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

Хэлэ бэшэгэй, уран зохёолой, түүхын эрдэм шэнжэлэлгын Хальмагай институдай директор И. К. Илишкинэй «В. Л. Котвич ба хальмаг түүхэ, хэлэ бэшэг шэнжэлэлгэ» гэhэн, профессор Г. Д. Санжиевай «В. Л. Котвич — алтай хэлэ шэнжэлэлгын шэнэ шэглэлэй пионер» гэhэн болон бусад элидхэлнүүд түрүүшээр хэлсэгдээ.

Саашадаа конференциин ажал гурбан секцидэ (лингвистикэ, уран hайханай ба аман зохёол, түүхэ) хубаарилагдан үнгэргэгдөө. Тюрк, монгол, тунгүс, манжуур хэлэнүүдэй лексикэ, фонетикэ, грамматикануудые зэргэсүүлэн шэнжэлэлгэ, мүн эдэл арадуудай түүхэ, уран зохёол ба аман зохёолоор шухала шухала асуудалнууд эндэ табигдажа, элидхэлнүүд дээрэ хэлсэгдээ.

Монголой түүхэ, хэлэ бэшэг шэнжэлэлгэ тухай хэдэн элидхэл табигдаhан юм. Хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор Г. И. Михайлов өөрынгөө элидхэл соо монгол угсаатанай уран зохёол шэнжэлэлгын гол асуудалнууд тухай тогтожо хэлээ. «Алган тобшын» грамматикын онсо шэнжэ тухай хэлэ бэшэгэн эрдэмэй кандидат М. Н. Орловская элидхэл хээ.

Хальмаг арадай аман зохёол, уран зохёол ба хэлэ бэшэг, түүхэ тухай hонирхолтой олон элидхэл хэгдээ. Гансахан «Джангар» тухай арба гаран элидхэл байгаа.

Тус конференци дээрэ Буряадhaa ошоhон эрдэмтэдэн элидхэлнүүд ехэ hонирхолтойгоор шагнагдаhан байна.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай ниитын эрдэмэй институдай директор Д. Д. Лубсанов Буряадай АССР-тэ Зүүн зүг шэнжэлэлгын хүгжэлтэ тухай хэлэhэн байна. Мүн буддын шажан шэнжэлэлгэ, Монголой түүхэ, хэлэ бэшэг, түгэд хэлэ шэнжэлэлгэ ябуулагдана гэжэ элидхэлшэ хэлээ. «Монгол хэлэтэ угсаатанай уран зохёолдо эпическэ ёhо заншалнуудай үзүүлhэн нүлөө» гэhэн элидхэл А. И. Уланов табиhан байна. Энэ элидхэл соогоо монгол хэлэтэ угсаатанай бэшэмэл зохёолой хүгжэлтэдэ үльгэрэй баатарнуудые зураглаха гуримай үзүүлhэн нүлөө тухай хэлээ. «Буряадуудай хэлэн ба үндэhэтэнэй бүридхэлдэ ороhон ород-монголой зүйлнүүд» гэhэн элидхэл Ц. Б. Цыдендамбаев хээ.

Буряад болон киргиз хэлэнүүдтэй зэргэсүүлэн үзэхэдэ, Иссык-Кулиин хальмагуудай хэлэнэй зарим илгаа тухай Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай буряад хэлэ бэшэгэй кафедрые даагша У-Ж. Ш. Дондуков элидхэл хэhэн байна. Техес нютагhaa зуу гаран жэлэй саада тээ Иссык-Куль зөөжэ ошоhон хальмагууд мүнөө үедэ гурбан хэлэтэй болонхой. Түрэл хэлэеэ муушаг мэдэбэшье, киргиз хэлэн дээрэ булта хөөрэлдэнэ.

Эрдэмтэдэй үе үе уулзажа, алтай, монгол хэлэнүүдые шэнжэлэлгын гол асуудалнуудые ходо зүбшэн хэлсэдэг hаа, аша туhатай байха hэн гэжэ конференци харуулаа.

Н. ДУГАРОВ,
ниитын эрдэмэй институдай научна хүдэлмэрилэгшэ.

Александр Иванович Санников олон жэлэй туршада барилгада баян, дүршэлтэй, үндэр мэргэжэлтэй болоhон хүн юм. Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилдаг заводой хүдэлмэришэдэй орохо байрын гэрнүүдые нилээд олоор бариhан. Халаагай даабари 25—30 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ. Коммунис ажалай ударнигай үндэр нэрэ хүртэhэн энэ нүхэрнай СССР-эй 50 жэлэй ойдо зорюулан абаhан амжалтатайгаар бэелүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: модошо дархан А. И. Санников.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

РОССИН НАЦИОНАЛЬНА ОКРУГУУДТА

ХҮНХЭРЫЕ ХЭН УҺАЛХАБ?

Абаканай «Востокгипроводхоз» институдай нэгэ отряд Агын буряадай национальна округто лагерь эмхидхэбэ. Эндэ сугларhан геологууд, хүрьhэ шэнжэлэгшэд, гидрологууд Агын уужам талые ундалуулха даабаритай. Хүнхэрэй талын хэдэн арбаад мянган гектар газар ашаг үрөөр бага, эндэхи хониин hүрэгүүдые арайхан садхаадаг болоhон байгаа.

Газар үрэмдэдэг түхеэрэлгэнүүдэй арба-эрбэ аранганууд талын анганги хибэс дайдые шэмэглэн үзэгдэнэ. Хүнхэрэй талые ундалуулхын тула ямар системэ таарамжатай хаб? «Красная ималка» совхоздо оазисна гуримаар уhалха түхеэрэлгэ тодхогдоо. Тэрэнэй туhаламжаар совхозой сабшалан газар дорохи уhаар уhалагдахань.

Үшөөшье нэгэ ондоо арга бии. Хэрбээ газар доро уhанай үгы байгаа hаа, Баатар гэжэ хада дээрэ тодхогдоhон томо гэгшын бүлүүр-станцинууд Онон мүрэнэй уhые иишэнь бүлэхэ болоно.

Уданшьегүй, Хүнхэрэй уудам тала сэсэглэн hалбарха.

А. ФАДЕЕВ,
ТАСС-ай корр.

Ага, Агын буряадай национальна округ.

ТУНДРЫН ҮБҺЭШЭД

Сабшагдаhан ногоон хой но хойноhоо эбхэрэн унана: Чукоткодо үбhэ тэжээл бэлэдхэгдэжэ эхилээ.

Урда жэлнүүдтэ Примори болон Забайкалиhаа асарагдаhан үбhөөр малаа тэжээдэг байhан hаа, харин мүнөө тэжээлэй ехэнхинь эндээ бэлэдхэгдэдэг болонхой.

Эрдэмтэдэй зүбшэлөөр нёдондо Чукоткын олон нуур хатаагдаhан юм. Тиимэ нуурай hуури бүхэн мүнөө хуурай нуга болоо. Саашадаа эндэ үтэгжүүлгэ хэгдэжэ, нэгэ ба олон жэлэй ногоонууд таригдажа, сабшалангай газар нилээд үргэдхэгдэхэ.

И. РИГА, ТАСС-ай корр.

Анадырь, Чукоткын национальна округ.

ДАЛАЙН НӨӨСЭНҮҮД

Хойто мүльhэтэ далайн нөөсые шэнжэлхын тула Чуанска хушуунай оршон тойрондохи далайн касситеритые (туулганай руда) бэдэрхэ ба шэнжэлхэ хүдэлмэриин эхин табигдаа. Тиин мүнөөнэй табан жэлэй туршада далайн эрье шадарай ашагта малтамал бэдэрхэ хүдэлмэри үргэдхэхэ гэhэн партиин даалгабариие Заполяриин геологууд дүүргэжэ байна.

М. МАКСИМЕНКО, ТАСС-ай корр.

Певек, Чукоткын национальна округ.

ХАНТЫ-МАНСИИН ҺУРАГШАДТА

Украинын студентнэр-барилгашадай бригада Ханты-Мансиин национальна округто ерэжэ, Нижневартовска районой hургуулинуудай химиин болон физикын кабинедүүдые түхеэрбэ. Тиихэдэ эл дэб приборнуудые ерээдүйн инженернүүд өөhэдөө бүтээгээ. Тэрээнhээ гадна, үхибүүдтэ спортын түхеэрэлгэ, элдэб нааданай талмайхануудые бэлдэжэ үгөө.

Украинын хүбүүд, басагадай хүсөөр эмхидхэгдэhэн пионернүүдэй «Спутник» гэжэ лагерьта Нижневартовска ба бусад районой зуугаад hурагшад амараа.

Н. ЗАМЯТИН, ТАСС-ай корр.

Ханты-Мансийск.

...hургуулитай байха юм. 190 мянган ...шатын юрэнхы hуралсалай hур...уд бии. Хэрбээ хубисхалай урда ...Азида болон Казахстанда ...-346 hургуули бии байгаа hаа, ...үедэ тэндэ 26 мянган hургуу... бии, тэндэ 9 миллион шахуу hу...hурана.

...hургуулинууд хото город бу... бии болонхой, гадна зарим ...арбаад институт бии байха...

...оронойэрдэм шэнжэлгын ...түргөөр хүгжэжэ байнхай. ...республика бүхэндэ эрдэм ухаа... бии, олохон автономито ...академиин филиал... Бүхы дэлхэйн эрдэм... ...хубинь манайда ... Советскэ Союзай эрдэмтэд... ...965 мянга болоно.

...Байгал далайе тойроод, За... ...уужам тэнюун талада ажа... ...буряад зон совет арадуудай ду... ...эрдэтэй, ажал хүдэлмэрээрээ ...ажалаа суурхадаг байха юм.

Автономито Буряад республикын байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баяры манай республикын ажалшад 1973 ондо тэмдэглэхэнь гээшэ.

Манай Буряад нютагта буряад арадhaa гадна, үшөө хэдэн арбаад үндэhэ яhатан, национальностьнууд ажаhуудаг. Буряадууд, ородууд, украинецууд, еврейнүүд, литовцууд, эвенкинүүд, татар, башкиринууд болон бусад үндэhэ яhатан аха дүүгэй нэгэ бүлэ болоод, эб этэй нягта ажаhуудаг, жаргалтай ажаhууха ажабайдалаа хүгжөөжэ байха юм.

Коммунис партиин ленинскэ национальна хараа шугамай, политикын ашаар совет арадуудай аха дүүгэй бүлэ соо буряад арад өөрынгөө экономико, соёл болбосоролые амжалтатайгаар хүгжөөжэ байна.

Советскэ Союзай арадуудай, илангаяа ород хүдэлмэришэн ангиин туhаламжаар, манай Буряад республика мүнөө болоходо олон hалбаритай промышленностиие, хүгжэнги хүдөө ажахытай, дэгжэн hалбарhан соёл культуратай нютаг болонхой. 1923 онтой сасуулбал, Буряадай республикын промышленна үйлэдбэри 700 дахин дээшэлээ. Хүдэлмэришэдэй тоо 75 дахин ургаа.

Республикымнай хүдэлмэришэд, электромотор, автокран, элдэб прибор, самолёт, шэл, цемент, ноохон бүд болон бэшэ элдэб эд бараа үйлэдбэрилэн гаргана.

Буряадта бүтээн гаргаhан машина, хэрэгсэлнүүд, эд бараан Советскэ Союзай 80 гаран область, хизаарнуудта эльгээгдэнэ, 37 гадаадын гүрэнүүдтэ ябуулагдана. Харин манай республика бусад хизаар, республиканууднаа, хото городуудhaa болон социалис гүрэнүүдhээ эд бараа, машина зэмсэгүүдые хүлеэн абана ха юм.

Урдань Буряад малша, тараашан хүнүүд жэнхэ үмсын ажахытай байгаа. Мүнөө хамтын ажахытан болонхой. Республика соомнай 75 колхоз, 50 совхоз бии. Эдэ ажахынууд элдэб техникэ, машинаар хангагданхай. Мүнөө манай республика ороохо тараагаар бэеэ хүсэдөөр хангана. Мал ажахы, илангаяа хонин ажахы түргэнөөр хүгжэнэ. Республикымнай колхоз, совхознуудай поли дээрэ 12 мянган үлүүтэй механизаторнууд ажаллана.

Үйлэдбэриин хүгжэхэ тухам арад зоноймнай ажабайдал улам hайжарна.

Жэшээ болгон Хэжэнгэ нютаг абаад үзэел даа. Аймагай түб Хэжэнгэ тосхондо ехэ барилга хэгдэхэ, хэгдэжэшье байха юм. Соведүүдэй олон дабхар байшан, пром комбинадай байра, дундаhургуулиин байшан бодонхой. Сэсэрлиг, модо тарилга үргэнөөр ябуулагдана, харгы зам, үйлсэ гудамжа гоёогдон hэргээгдэнэ. Хэжэнгэ тосхон мүнөөнэй тухалтай, болбосон урдан тосхон болоно. Эндэхи хүн зоной ажабайдал жэлhээ жэлдэ улам hайжарна. Эрдэм hургуулитай, дунда ба дээдэ эрдэмтэй хүнүүдээр олоошорно. Зургаан, найман, арбан ухибүүтэй айлнууд Хэжэнгэдэ олон. Ухибүүдынь hургуулида hурадаг, мэргэжэлтэй ажалша хүнүүд, механизаторнууд, малшад, багшанар, эрдэмтэд болоно гараа.

Республикын хүн зоной олзо доход үнгэрэгшэ табан жэл соо 55 процентээр нэмэбэ. Колхозниигуудай олзо 45 процентээр ургаа юм.

Революциин урда тэ буряад зоной 90 хубинь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байгаа бшуу. 1915 ондо минил зургаан зуу гаран буряад ухибууд hургуулида hурадаг байгаа. Гэхэ зуура, тэрэнэй дунда бэшэг мэдэхэ басаган үгы байhан. Мүнөө болохоодо манай залуушуул бага наhанhaa, басаган хүбүүн гэжэ илгаагүй, hургуулида hурана. Багашуул миинтээр hургуулида hуража, ясли, саадта ябана, студентнэр гүрэнэй стипенди абана. Ниислэл хото Улаан-Үдэдэмнай 5 дээдэ hургуули, эрдэм ухаанай академиин филиал бии байна. Республика доторнай 24 профессор, докторнууд, 450 эрдэмэй кандидадууд эрдэм шэнжэлгээнэй ажал хэнэ.

Иимэ болохоолоороо, ажабайдалнай али бүхы талаараа бурьялан хүгжэжэ байна гээшэ.

Юhэдэхи табан жэлэй туршада манай ажахы, соёл культура, ажабайдал улам түргэнөөр ургаха юм. Шэнэ табан жэл соо Буряадай республикын промышленна үйлэдбэри нэгэ хахадаар ехэ болохо. Жэшээлхэдэ, электрын элшэ хүсэн 3,7 дахин, прибор, автомат бүтээлгэ 2,5 дахин ехэ болохо. Ямар шэнэ фабрика, заводууд юhэдэхи табан жэлэй туршада бодхоогдохо вэб гэбэл, Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинат, Гаhуута-Нуурай дэргэдэ баригдажа байhан ГРЭС, Холбоолжооной шулуу нүүрhэнэй уурхай, Улаан-Үдын трикотажна, фабрика, гуталай фабрика, үтэгжүүлгэ гаргадаг Ошурковай завод гэхэ мэтэ болоно. Бүхыдөө юhэдэхи табан жэлдэ манай республикада 40 томо барилга бүтээгдэхэ байна.

Зүблэлтэ Буряад оронои ажалшад хуушанай мунхаг бандалhaa капиталис хүгжэлтые алгасан гараад, социализмын дардам замда орожо, түйлай ехэ амжалта туйлаа гээшэ.

Эдэ бүхы амжалтанууд, илалтанууд сэсэн мэргэн Коммунис партиин hайн хүтэлбэри, гүрэнэй заабарин ёhоор түйлагдаhан байха юм.

Зүблэлтэ социалис республикануудай Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойн баярые угтахын урда тэ буряад арад түрэл коммунис партидаа, арадай правительстведэ гүн сэдьхэлэй баяр баясхалан хүргэнэ ха юм.

Буряадай ажалшад партиин табиhан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэ бэелүүлхээр эрид hэргэлэн тэмсэлдэн ажаллажа байна.

Ш. ЧИМИТДОРЖИЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.

РЕПОРТАЖ.

МАРТАГДАШАГҮЙ ҮДЭР

Һуралсалай шэнэ жэлдэ барилгашадай багашуулда шэнэ байшан бэлэглэдэг һайн ёho заншал бии болонхой. Нэгэ иимэ баяртай үйлэ хэрэг тухайда доро хэлэгдэхэ.

Элхи нютаг аймаг дотороо томо һууринуудай нэгэн юм. Эндэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз, автомобиль заһабарилгын завод, барилгын нүүдэл 136-дахи колоннын участок, «Сельхозтехникын» аймагтахи отделени, 5-дахи ГПТУ, түмэр замай станци болон бусад эмхи зургаанууд түбхинэнхэй. Дүрбэ мянга гаран хүн зонтой энэ һууринда хубсаһандаа багтахаяа болитороо ургаһан үхибүүдтэл адли һургуулиинь байшангууд жаадаһаар үнинэй һэн ха.

Энэ тосхоной тэгэндэ голлуулаад, гурбан дабхар шулуун байшан бодобо. 640 һууритай энэ байшан актова залтай, спортын залтай, столовотой, мастерской, теплицэ, гараж гэхэ мэтэнүүд хуу бии. Хэдэ хэдэн кабинедүүд түхеэрэгдэнхэй.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ үхибүүдтэ шэнэ байшан бэлэглэхэ гээшэ Загарайда ехэ дэмбэрэлтэ хэрэг болонхой. Нёдондо эдыдэ Загарай тосхондо дүрбэн дабхар 960 һууритай шэнэ байшан ашаглалгада үгтөө һэн.

Иимэ ехэ һуурин хадань холые хаража, мүрынь ганса, дунда һургуулиин үшөө ехэ байшан барюулхаа яагааб даа гэжэ һанахаар. Шэнэ байшандаа ороходоошье, Элхиин һургуулиин үхибүүд хоёр халаанда хүдэлхэ болоно.

Оньһожоруулагдаһан барилгын 136-дахи колоннын участок энэ байшан бариба. Һуралсалай жэлэй ойртохо бүри барилгашад үдэр һүнигүй хүдэлөө. Виктор Бубновой дархашуулай бригада, Полина Татарниковагай штукатур-малярнуудай бригада одоол унаһан малгайгаа абангүй хүдэлөө. Үдэр бүриингөө нормо 120—130, 110—115 процентээр дүүргэдэг байба. Эрхим һайнаар хүдэлһэн барилгашадай нэрэ дурдаха болоо һаа, олон даа. Теэд хэдышье шармайгаа һаа, эдэнэр сентябриин 1-нэй үдэр шэнэ байшангай үүдэ нээжэ үрдибэгүй. Теэд яахаб, дүрбэ-таба хоноод лэ хуу бэлэн болохо ха юм.

Энээндээ ехээр гажараагүй, Элхиин дунда һургуулиин шабинар хуушан һургуулиингаа хашаа соо баяр ёһололой линейкэдэ сугларба. Хүүгэдэй саадай багашуул хүмүүжүүлэгшэдтэеэ хамта эндэ ерэнхэй, баглаа сэсэгүүдээ барин барин зогсонод. Эдэнэрэй хэдынь унтангүй хоноо хаб гээд досоо орохо юм. Арбадахи классуудай һурагшад томоотойнуудаар алхалалдана. Хамтадаа мянгаад шабинар, эжы, түөдэнэртэеэ эндэ сугларaa.

Һурагшанар, тэдэнэрэй гэр бүлынхид, багшанар бултааран баяртай, хүхюунүүд. Тэрэньшье ойлгосотой. Һуралсалай шэнэ жэлэй урда тээхэнэ шэнэ табан жэлэй түсэбэй Директивэнүүд соо хараалагдаһанай ёһоор багшанарай, үхибүүдэй саадуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, врачнарай салин ехэ болгогдонхой. Хоёрдохёор, шэнэ байшан баригданхай.

Энэ һургуулиин һуралсалай таһагые даагша С. Е. Григорьева һуралсалай шэнэ жэлээр бүгэдэниие амаршалба.

— Мүнөөдэр һургуулиин богоһо түрүүшынхеэ алхагшад-багашуул һайнаар һураг гэжэ үреэхэ байнаб. Тиихэдэ, арбадахи классайхид эрхим һайнаар һуража, һургуулияа дүүргэг,— гэжэ нүхэр Григорьева үреэлэй үгэ хэлэбэ. Багшанар Н. А. Вяземская, М. Г. Иванова, һургуулиин комсомолой организациин секретарь Вл. Заводов, арбадахи классай һурагша Катя Занграева, гэр бүлынхидэй үмэнэһөө Н. Д. Антошина гэгшэд түрүүшын хөнхотой дашарамдуулан, эндэ сугларагшадые амаршалба.

Удаань, арбадахи классуудай һурагшанар багашуулаа-нэгэдэхи класста ерэгшэдээ амаршалжа, дэбтэр, амаршалгын хуудаһануудые барюулба.

Багашуул өөһэдынгөө зүгһөө бүхы шабинарые хамтаараа амаршалжа, шүлэг уншаба, дуу дуулабад. Нэгэдэхи класста орохоёо ерэһэн Света Шотина түрүүшын хонхо жэнгирүүлжэ, һуралсалай жэлэй эхилһэн дохёо үгэбэ.

Түрүүшын хонхын жэнгирһэнһээ хойшо хэдыхэн хоноод, манай энэ репортажай барлагдахаар табигдаад байхада, Элхиһээ иимэ мэдээн оробо:

Дунда һургуулиин шэнэ байшан ашаглалгада оруулагдаа, һурагшад эндээ урогоо хэжэ эхилбэ. Энээнтэй дашарамдуулан, олониитын хабаадалгатай митинг эндэ болобо.

Д. ЖУГДУРОВА.

МЮНХЕН-72

ОЛИМПИИН НААДАНАЙ АРБА НЭГЭДЭХИ ҮДЭ[Р]

МЮНХЕН, сентябриин 5. **(ТАСС-ай тусхай корр. В. Кукушкин, А. Стародуб, Ю. Хромов).** Мүнөөдэр үглөөгүүр Олимпиин шанда хүртэхын түлөө морёор урилдагшад, классическа барилдаанай мастернууд, каноэ, байдарка онгосонуудаар һэлюурдэгшэд хоорондоо шанга тулалдаа эхилбэ.

Гоё һайхан байдарка, каноэ онгосонуудаар шуумайлган һолжорогшодые харахаар хорёод мянган хүн эндэ сугларһан байна.

Энэ үдэр мүрысөөндэ хабаадалсаһан Совет ороной спортсмен эрхим амжалта харуулжа, эндэ сугларагшадай зүгһөө пэрьемэ альга ташалгаар угтагдана.

— Онгосоор урилдагшадай дунда, илангаяа һүүлшын — түгэсхэлэй наадан шанга тулалдаатайгаар эхилхэ ха. Тиимэһээ бидэнэр бэе бэеынгээ дүршэл халан абалсажа, танилсажа эхилэнхэйбди, — гэжэ мүрысөөнэй эхилхэһээ хэдэн хоног урид Александр Шапаренко маанадай асуудалда харюусахадаа, хэлэһэн юм.

Нээрээшье, дэлхэйн хэдэн удаа, мүн Мехикын Олимпиин наадамай чемпион Александр Шапаренкын хэлэһэн үгэ тэрэнэй урилдаанда гарамсаар эли болобо. Шапаренкотэй хүсэ шадалаа туршалсахаар гараһан ГДР-эй залуу спортсмен Иоахим Маттерн гэгшэ дүршэлтэй Шапаренкоһээ заахашье гээгдэхэгүйе оролдожо ана мана туласалдаа бшуу.

Гансаараа һуугаад байдарка онгосоор эстафетэ дамжуулгын урилдаанда гараһан манай ороной эхэнэр һэлюурдэгшэд — Олимпиин наадамай хоёр удаа чемпион Людмила Пинаева, Юлия Рябчинская гэгшэдтэ хүрэжэ урилдаха спортсменүүд байбагүй.

Мүн хоёр хоёроороо һуугаад һэлюурдэгшэд түгэсхэлэй урилдаанда хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө энэ үдэр мүрысэбэ. Тиихэдээ манай Людмила Пинаева залуу Екатерина Курышко хоёр баһал эрхимлэжэ шадаба. Каноэ онгосоор урилдаһан Василий Юрченко, хоёр хоёроороо һуугаад, каноэ, байдарка онгосонуудаар урилдаһан Владес Чесюнас, Юрий Лобанов, Николай Горбачев, Виктор Кратасюк, дүрбэн хүнэй байдарка онгосын СССР-эй экипаж эрхимлэжэ, түгэсхэлэй наадамда хабаадалсаха болобо.

КЛАССИЧЕСКА БАРИЛДААН. Дүрэ буляалдалгаар үнгэргэгдэһэн барилдаанай зал соо мүнөөдэр классическа барилдаанай бүхэшүүл тулалдажа, олоной анхарал татаба. СССР-эй суглуулагдамал командын гэшүүд Джемал Мегрелишвили, Рустем Казаков, Виталий Константинов, Владимир Зубков гэгшэд түрүүшын үдэр шүүжэ гараба.

МОРИ УРИЛДААНДА хабаадалсагшадай дунда үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ ФРГ-гэй спортсмен Лизелот Лизенхоф 1763,0 баллтай түрүүлжэ ябана. Хоёрдохи һуурида Мехикын Олимпиин наадамай чемпион Иван Кизимов 1701,0 баллтай гаранхай. Совет ороной мори урилдаагшадай команда мүнөөдөө түрүү һуурида гараад ябаһан ФРГ-гэй спортсменүүдһээ 33 очкогоор гээгдэжэ ябана. Гурбадахи һуурида Швециин команда гаранхай. Эдэнэр манай спортсменүүдһээ 75 очкогоор гээгдэжэ ябана.

ВЕЛОСИПЕД. Эхэ оронойнмай Гимн һүр жабхалантайгаар түрүүшынхеэ зэдэлжэ, манай ороной велосипедистнүүдэй илалта тэмдэглэбэ. Киевэй Владимир Семенец, Харьковай Игорь Целовальников гэгшэд Хүндэлэлэй табсан дээрэ гараад байхадаа, одоошье илалта туйлаһанаа мэдэрээ. Велосипедээр урилдахадаа, эрхим амжалта туйлаһан эдэ хоёр Олимпиин наадамай алтан медальнуудта хүртэжэ, велосипедээр урилдагшадай дунда түүхын хуудаһа түрүүшынхеэ нээбэ ха юм.

— Ёһотойл, зүрхэтэй бэрхэ спортсменүүд даа. Хахад финальна урилдаанда 1968 оной Олимпиин чемпионуудые — Франциин Мореолон Трантен хоёрые ахижа гарахадань, эдэ хоёрнай чемпионууд болохо гэжэ би хэлээ һэм!— гээд Олимпиин наадамай бронзо медальда хүртэһэн Омари Пхакадзе үгөө үргэлжэлүүлнэ.

ШТАНГА. Түрүүшын хүндэ шэгнүүртэн соохоо Таллин хотын багша Яан Тальтс гэгшэ дү[...] тадань 580 килограммай шта[...] гэжэ, Олимпиин наадамай че[...] болобо.

Манай ороной бүхэнүүд[...] даһаа эрхим амжалта тү[...] Яан Тальтс дүрбэн жэлэй [...] тээ — Мехикодэ үнгэргэ[...] Олимпиин наадамда хабаад[...] даа, алтан медаль абаха эр[...] гэтэй байһан. Харин тала[...] буруутажа, мүнгэн мед[...] тоонто нютагаа бусаа һаб[...] Харин мүнөө... Үни хүлээ[...] шагнал — алтан медаль аба[...] юм.

СССР-эй суглуулагдама[л ко]мандын футболистнууд Пе[...] командада 1:2 гэһэн тоото[...] шүүгдэшэбэ. Мүн ГДР—Ме[...] = 7:0, Марокко — Дани[...] гэһэн тоотойгоор дүүрэһэ[...] СССР-эй волейболистканууд [...] манда Польшын командые 3[...] һэн тоотойгоор шүүбэ.

Олимпиин тосхондо боло[...] рата аашаһаа уламжалан [...] дэрэй Олимпиин наадамай үд[...] программа хойшолуулагдаһа[...] на.

Олимпиин тосхондо гаргагдаһан харата ааша

МЮНХЕН, сентябриин 5. (ТАСС). Олимпиин XX наадамай эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ В. Дауме мүнөөдэр пресс-конференци дээрэ иигэжэ мэдээсэбэ: «Хара сентябрь» гэдэг Палестинын хархис этэгээдүүдэй эмхидэ хабаатай бүлэг хүнүүд Олимпиин тосхондо Израилиин спортивна делегациин гэшүүдэй байһан гэртэ хорото добтолго хэбэ». Энээнһээ шалтагаалан, хэдэн хүн гэмтээ.

Тэрэ этэгээдүүд Израилиин түрмэдэ хаагдаһан 200 палестинецые Израилиин правительствын сүлөөлхэ эрилтэ хэжэ, спортын делегацине, бусад гэшүүдые буугаар занан, барижа байна.

Израилиин спортсменүүдтэй хамта байһан Уругвайн, Гонконгын спортивна делегациин гэшүүд тэрэл гэр соо хаагданхай.

Мүнөөдэр Олимпиин тосхониие Мюнхенэй полициинхид бүһэлөөд, территори худар журналистнуудай орохо эрхэ хаһаһан байна. Мүрысөөндэ хабаадаха спортсменүүдыел тиишэ табина. «Террористнуудай аашые канцлер В. Брандт эрид шууд буруушаана» гэжэ ФРГ-гэй правительствын тусхай түлөөлэгшэ Алерс мэдээсэбэ.

Энэ харата аашые гаргаһантай дашарамдуулан, мүн хүнүүдэй гэмтэһэн тушаа шаналжа байһанаа совет делегациин түлөөлэгшэ Олимпиин наадамай комитедтэ элирхэйлэн мэдүүлбэ.

ФРГ-гэй правительствын заседани

БОНН. Сентябриин 5. (ТАСС). Эндэ ФРГ-гэй правительствын заседани боложо, Мюнхендэхи Олимпиин тосхондо гаргагдаһан харата аашаһаа уламжалан тохёолдоһон ушар байдалые зүбшэн хэлсэбэ. ФРГ-гэй правительствын хэблэлэй информациин захиргаан заседаниин дүүрэһэнэй һүүлээр, ФРГ-гэй канцлер В. Брандтын Араб оронуудай правительствануудболон гүрэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдтэ эльгээһэн хандалга бэшэг тунхаглаа. Хандалга дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: « Харата добтолгын хэгдэһэнһээ уламжалан, Олимпиин наадамай боложо байһан амгалан оршон байдал таһалдуулагдашаба гэһэн мэдээсэл абаад, федеральна правительство һанаагаа зобонхой байна. Энээнһээ шалтагаалан, хүнүүд гэмтээд, бусадайшье ами наһанда аюул тохёолдожо магад болоод байна. Харата этэгээдүүдэй гарта ороһон хүнүүдые сүлөөлхын тула шухала бүхы хэмжээ абахыетнай уряалнаб».

Олимпиин наад[анай ...] хойшолуулагдаб[а]

МЮНХЕН. Сентябриин [...] (ТАСС). Олимпиин тосхонд[о ...] гагдаһан аашаһаа ула[мжалан ...] Мюнхендэхи Олимпиин наад[анай ...] зуура хойшолуулха гэһэн ш[...] бэри Олимпиин уласхоорон[дын ...] митет, Олимпиин наадамай [...] хэлэй комитет гаргаа.

Олимпиин тосхон худар б[...] сверэй солдадууд асарагдаа. [...] циинхид, солдадууд энэ [...] ниие бүһэлэнхэй.

ФРГ-гэй канцлер В. Б[рандт ...] Мюнхен ерэбэ.

Нэгэ хэдэн зүрхэтэйшүү[...] гахан яхтаар Хойто Мү[...] далай соогуур аяншалхаа [...] гэжэ хэдэн жэлэй урда тээ [...] ороной болон хилын саанах[...] тэнүүд мэдээсээ һэн. Энэ [...] лагшад Мурманскһаа Колы[...] адаг хүрөөд, мүрэниие үг[...] Магадан шадар Нагаев бу[...] үбэлжөө һэн.

Мүнөө «Пингвин» 12-дох[...] маралгаяа эхилэнхэй. Мага[дан —] Охотск—Николаевск —Хаба[ровск] гэһэн маршрудаар тамарха [...] тэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Пинг[вин ...] Магадакай эрьеһээ холодо[...] на; швертбортын капитан, [...] эй спортын хүндэтэ мастер [...] Янцелевич; баруун гарһаа [...] на лётчик А. А. Каш.

ТАСС-ай фотохро[ника.]

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

БЕЛГРАД

И. БРОЗ ТИТО ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Югославиин Коммунистнуудай Союзай Түрүүлэгшэ, СФРЮ-гэй президент И. Броз Тито Риекэдэхи судоверфьдэ үгэ хэлэхэдээ, национализмтай тэмсэл хэхэ тухай онсолон тогтоһон байна. Риекэ — хүдэлмэришэн ангиин хото, харин хүдэлмэришэн анги — Хорватиин зарим районуудта үшөөл дайралдажа байгаа национальна хёмороондо эсэргүү тэмсэл ябуулдаг хүсэн болоно гэжэ тэрэ хэлээ. Бидэ горитой амжалтануудые туйлаабди, гэбэшье Хорватида национальна хёмороон үшөөл гараһаар гэжэ И. Броз Тито тэмдэглэбэ. Национализм — «ангиин дайсан, социалимын дайсан», тиимэһээ «националис бэшэ, харин ангиин үндэһэ һуури дээрэ тэмсэхэ хэрэгтэй» гэжэ тэрэ зааһан байна.

НЬЮ-ЙОРК

ИНДОХИТАДТАХИ БАЙЛДААНУУД

ТАСС

Сайгондо дүтэхэнэ Урда Вьетнамай сүлөөлэлгын хүсэнүүдэй, сайгон сэрэгүүдэй хоорондо шанга байлдаанууд болоно. Сентябриин 5-да Урда Вьетнамай ниислэл хотоһоо хойгуур 35 километртэ эшээлһэн дахуулнуудай армиин бэхилэлгэнүүдтэ патриодууд добтолбо.

ЮПИ агентствын дамжуулһанай ёһоор, сентябриин 4-дэ болоһон шанга байлдаануудай һүүлээр сайгон сэрэгүүд Түбэй хада гүбээлиг газарта, Плейку хотоһоо баруугаар байдаг Леминь баазые орхижо зугадаха баатай болоо.Энэ районд шэбээлһэн дайсанай бусад бэхилэлгэнүүдтэ сүлөөлэлгын хүсэнүүд добтолжо үргэлжэлһөөр.

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай газар дээрэ американ дээрмэшэ сэрэгүүд шэнэ гэмтэ ябуулгануудые хэнэ. АПО агентствын дамжуулһанай ёһоор, августын 19-дэ Сайгондо дүтэхэнэ байдаг Кути гэжэ районд американ самолёдууд хорото зүйл хаяһан байна. Энээнһээ уламжалан, саад, барайгарай ургаса һалаһан, олон үхэр мал үхэһэн, энэ районой һуурин тосхонуудай хүн зон хорлуулһан байха юм.

Августын 15-да, 17-до хүрэтэ Чангбанг районд американ самолёдууд бомбо хаяһан байгаа.

АПО агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Куангнам провинцида барайгарай ургаса һалгаахын тула хүдөө ажахын хоротодые хэрэглэһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Ороной ниислэл хотоһоо баруугаар, стратегическэ үүргэтэй 5-дахи харгы шадар эшээлһэн Пномпениин сэрэгүүдтэ Камбоджын патриодууд шанга добтолго хэнэ. АП агентствын дамжуулһанай ёһоор, сентябриин 4-дэ Пномпениин армиин сэрэгшэд энэ шухала үүргэтэй харгыһаа патриодуудые түрижэ гаргахые хүсэбэшье, урагшагүйдөө.

ХАНОЙ. (ТАСС). Августын 25-һаа сентябриин 1 хүрэтэр Домбото губи талада болоһон байлдаануудай үедэ Лаосой Арадай-сүлөөлэлгын армиин подразделенинүүд дайсанай 654 солдат, офицерые хүлһөөнь буулгаа гэжэ Каосан Патет-Лао агентство мэдээсэнэ.

Агентствын баримтануудай ёһоор, сентябриин 1-дэ Сиенкуанг провинцида Лаосой патриодууд дайсанай гурбан самолёт, нэгэ вертолёт буудажа унагаагаа. Тиигэһэнэй һүүлээр Лаосой нютагуудта зэрлиг муухайгаар добтолоод, буудагдан унагаагдаһан американ самолёдууд ба вертолёдуудай тоо 2389 болобо.

АЛЖИР

Аша үрэ ехэтэй харилсаа холбоон

ТАСС

Алжирта нээгдэһэн уласхоорондын яармагта Советскэ Союзай национальна үдэр үнгэргэгдэбэ.

СССР-эй гүрэнэй туг баярай оршон байдалда үргэгдөө.

Эртэ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор совет павильондо хүн зон олон байба. Национально-сүлөөрэлгын тэмсэл хэхэдэнь Советскэ Союз Алжирта эдэбхитэй дэмжэлгэ, туһаламжа үзүүлээ, бэеэ даһан байдалтай шэнэ гүрэниие түрүүлэн мэдэрээ һэн гэжэ алжирайхид халуунаар тэмдэглэнэ. Мүнөө үедэ СССР-эй дэмжэлгэ, туһаламжаар Алжирай Арадай-Демократическа Республикын экономикын бүхы һалбаринууд хүгжэжэ байна.

ДРВ. Вьетнамай үрэжэлтэй газарһаа ошхэли жэл соо ургаса хуряажа абадаг. Нэгэ ургасаяа хуряажа абамсаараа, газараа элдүүрилжэ, дахин тарилга хэхээе бэлдэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөө ажахын Дукнинь гэжэ кооперативай (Куангбинь провинци) гэшүүд барайгарай поли элдүүрилжэ байна.

ВИА—ТАСС-ай фото.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). КПЧ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, ЧССР-эй Федеральна суглаанай Түрүүлэгшэ А. Индра түрүүтэй Чехословакиин парламентскэ делегаци хани ёһоной айлшалалгаар сентябриин 5-да Улаан-Баатар ерэбэ.

Политбюрогой гэшүүн, МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Д. Моломжамц болон бусад тусхай тушаалтад Улаан-Баатарай аэродром дээрэ делегациие угтаа.

ПЕКИН. (ТАСС). Милитарис Японииe илаһаар 27 жэлэй ойтой дашарамдуулан, КНР-тэхи СССР-эй посольствын хүдэлмэрилэгшэд япон эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүгээр Хитадта хэгдэһэн тэмсэлдэ унаһан совет лётчигуудай Уханьдахи хүүр дээрэ венок табиба.

Урда урдын жэлнүүдтэл адли. Зүүн-Хойто Хитадые япон милитаристнуудһаа сүлөөлхын түлөө байлдаануудта унаһан совет сэрэгшэдэй хүүр дээрэ венок табихын тула Шэньян, Харбин, Люйшунь (Порт-Артур) ошохо гэхэдэнь, КНР-тэхи СССР-эй посольствын хүдэлмэрилэгшэдые Хитадай засагаархид табяагүй.

РИМ. (ТАСС). Коммунис партиин жасада мүнгэ зөөри суглуулга Италида амжалтатайгаар хэгдэнэ. Италиин Коммунис партиин хүтэлбэриин мэдээсэһэнэй ёһоор, ороной ажалшад 2 миллиард 304 миллионһоо дээшэ лир суглуулжа, ИКП-гэй хэблэлэй жасада оруулһан байна.

ДАР-ЭС-САЛАМ. (ТАСС). Зүүн ба Түбэй Африкын оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй бэлэдхэлэй уулзалга сентябриин 5-да эндэ нээгдээ. Гүрэнүүдые толгойлогшонорой зүбшэн хэлсэхэ асуудалнуудые, гол документацинуудые министрнүүд бэлдэхэ байна. Гүрэнүүдые толгойлогшонорой зүблөөн сентябриин 7-до эндэ нээгдэхэ.

БЕЙРУТ. (ТАСС). Израилиин сэрэгэй самолёдууд Ливанай агаарай дайда руу нэбтэрэн орожо үргэлжэлһөөр. Сентябриин 4-дэ Израилиин агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй «Мираж» түхэлэй зургаан самолёт Урда Ливанай Марджаюн, Набатия хотонууд дээгүүр 30 минутын турша соо ниидэһэн байна. Энэ хадаа байгша оной февральһаа хойшо Израилиин хархис хүсэнүүдэй хэһэн эгээн ехэ харата ябуулга болоно гэжэ нютагай хэблэл тэмдэглэнэ.

РИМ. (ТАСС). Түмэр замшадай 24 часай турша соо ниитэ-национальна буһалгаа хэһэнһээ уламжалан, ороной бүхы станциинуудтахи, харгы замуудтахи хүдэлмэри зогсоогдошоо.

200 мянга гаран түмэр замшад профсоюзуудай уряагаар хэгдэһэн буһалгаанда хабаадалсаба. Ажалай шэнэ хэлсээ баталха тухай, ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха, салин хүлһыень дээшэлүүлхэ эрилтэ тэдэнэр табиһан байна.

АЛЖИР. (ТАСС). 65 алжир студент Советскэ Союзда һураха мордобо. Эдэнэр энэ жэл СССР-эй дээдэ һургуулинуудта абтаһан 250 алжирецуудай түрүүшынь бүлэг болоно.

Алжир хүбүүд ба басагад Советскэ Союзай хэдэ хэдэн городуудай университедүүд болон институдуудта һуража, техническэ мэргэжэлнүүдые шудалхань.

Эдэнэй олонхинь һуралсалаа дүүргэөд байхадаа, СССР-эй туһаламжаар Алжирта баригдаһан промышленна предприятинуудта, тусхайлан хэлэбэл, Эль-Хаджартахи металлургическа комбинадта хүдэлхэ.

Советскэ Союзай һургуулинуудта мүнөө дүн хамта 650 алжир студент һурана.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Сентябриин 5-най һүниин тэнгээр США-да һуралсалай жэлэй эхилхэһээ хоёр хоног урид — Филадельфиин 13 мянган багша буһалгаалан бодобо. Салин хүлһэ нэмээхэ, хүдэлмэриин үдэр хороохо тухай эрилтэнүүдээ хангуулхын тула хотонуудай засагаархидтай удаан сат соо хэлсээнүүдые хээд, ямаршье үрэ туйлаагүй гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд салин хүлһэнэйнгөө, түлөө тэмсэлдэ иимэ арга хэрэглэхэ баатай болоо.

Нютагай засагай түлөөлэгшэдэй ба һургуулиин багшанарай хоорондо удаан унжагайрһан хөөрэлдөөнһөө мүн лэ үрэ гараагүй дээрэһээнь, Нью-Йорк, Род-Айленд штадуудта багшанарай буһалгаан болохо янзатай.

ЛОНДОН. (ТАСС). Ковентри хотын автомобиль бүтээдэг хоёр мянган хүдэлмэришэдэй буһалгаан арбан хоёрдохи неделидээ үргэлжэлжэ байнхай. Орон дотор юумэнэй үнэ сэнгэй түргөөр хүндэржэ байһанһаа уламжалан, эдэнэр салин хүлһыень нэмээхэ эрилтэ табина.

САНТЬЯГО. (ТАСС). Чилиин ажалшан арад президентые һунгаха һүүлэй һунгалтын үедэ арадай нэгэдэлэй илалта туйлаһаар хоёр жэлэй ойе үргэнөөр тэмдэглэбэ. Вальпараисо, Консепсьон, Антофагаст ба бусад хотонуудта ажалшадай олониитын демонстрацинууд болобо. Арадай правительствын баримталан бэелүүлжэ байгаа социально экономическа революционно шэнэдхэлгэнүүдтэ һаад хэхые оролдодог хархис этэгээдүүдтэй эндэхи ажалшад эрид шууд тэмсэнэ. Президент Сальвадор Альендиин правительствые дэмжэн, Сантьяго хотодо болоһон демонстрацида 700 мянган хүн хабаадаа, тэрэнь олоной митингээр дүүрээ. Республикын президент Альенде митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Чилиин хүдэлмэришэн анги ба бүхы ажалшад хархис этэгээдүүдэй хорото аашануудые таһалдуулха, правнтельствын программа дүүргэхэ ябадал туйлаха байха гээд этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Мексикан уг гарбалтай хэдэн миллион американецуудай хүсэл эрмэлзэлые үндэһэ болгодог «Нэгэдэмэл арад» («Ля раса унида») гэжэ партиин түрүүшын национальна съезд Вьетнамдахи дайе дары болюулха, бүхы американ сэрэгүүдые Индохитадай ба Зүүн-Урда Азиин оронуудһаа гаргуулха гэһэн тогтоол бүгэдын дуугаар баталан гаргаа. Техасс ба Эль-Пасо гэжэ хотодо болоһон съезд Латин Американ оронуудай хэрэгүүдтэ США-гай хамааралгые болюулха гэһэн эрилтэтэй шиидхэбэри мүн лэ нэгэ һаналтайгаар баталан абаа.

ТОКИО. (ТАСС). Аюулгүйе сахиха тухай японо-американ договорые усадхахын түлөө тэмсэдэг комитет американ танкнуудые Урда Вьетнам худар Японһоо эльгээлгэ буруушааһан шиидхэбэри Японой правительствын түлөөлэгшэдэ барюулба. Энэнь Сагамихара хотодо болоһон олоной митинг дээрэ баталагдаа. Индохитадай тэмсэн бодогшо арадуудтай һанал нэгэтэй байһанаа элирхэйлнэ, Японой газар дээрэхи США-гай сэрэгэй баазануудые усадхаха, аюулгүйе сахиха тухай японо-американ договор болюулха эрилтэ табина.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Һүүлэй гурбан үдэрэй туршада — суббото, воскресени ба понедельнигтэ — 625 американец усалтан хосороо. Энэ үеэр США-да «Ажалай үдэр» тэмдэглэгдэһэн байна. ЮПИ агентствын дамжуулһан хүсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор, хосорогшодой олонхинь автомобилиин авариһаа боложо, 11-ниинь — авиационно усалталгаһаа шалтагаалан гэмтэһэн, харин 45-ниинь уһанда орожо үхэһэн байна.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаһанда: «[...] мэн» — И. Агафоновой с[...] «Ажалай үндэр эршэ»—гэһ[эн фо]торепортаж. Республикын о[...] ной ажахынуудһаа ерэһэн [...] нүүд. ТАСС-ай шухала мэ[дээсэл]нүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «[...] дээгүүр эрилтэтэй байха хэр[...] —Ф. Бахановай статья. Арад[...] нагшадай комитедтэ. Па[...] ажабайдалай хронико. Таба[...] лэй барилганууд дээрэ.

Гурбадахи хуудаһанда: «[Прав]да Бурятии» газетын рейд[...] териал. Редакцида ерэһэн [...] гүүдһээ. Эрдэм, техникын[...] сэ дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: [...] пиин зунай XX наадан[...] Ц. Жимбиевэй «Гал могой[...] гэһэн романһаа хэһэгэй ту[...]

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]
«ОРБИТА» ХАРУУЛ[ГА]

17.00 — «Олимпиин зу[...] нааданууд дээрэ» гэһэн да[мжуул]га.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ[ГА]

19.00 — Телепанорам[а ...] —«Танай бэшэгүүдтэ [...] набдн» гэһэн дамжуулга. [...] «Эреэн арсалан» гэһэн ех[...] зорюулагдаһан муль[...] 19.50 — хүдөө ажахын [хүдэлмэ]рилэгшэдтэ зорюулагда[һан дам]жуулга. 20.15 — «Хүдөө [...] һонин» гэһэн дамжуулга, [...] концерт.

«ОРБИТА» ХАРУУЛ[ГА]

21.00 — «Олимпиин зу[...] наадануyд дээрэ» гэһэн д[амжуул]га. 23.05 — Болгарии [...] телефильмнүүдэй програм[ма] — «Время» гэһэн һүү[лэй ...]ной программа. 24.00 — [...] наадалгаар уласхооронд[ын ...]залга. Эндэ СССР-эй, К[...] командануудай наадан х[...]даха.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАМ[МА]
«ОРБИТА» ХАРУУЛ[ГА]

19.00 — «Время» гэһэн [...] һонинной программа.

Редакторай орл[огшо]
С. С. ЦЫРЕНДОРЖ[...]

Типография управления по печати при Совете Министров БурАССР   Н-00446.   Заказ №